

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljim, razmnožen
na ciklostili. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Dobrodoša«
v Govcu pri Gorani Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužnji Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 195 (12.227)

Trst, sredo, 4. septembra 1985

primorski dnevnik

OSREDI
S. VILHANA
TRG REVOLUCIJE
66001 KOPER
7096 AA
Rub.
2) 731
TIZNICO

Ob prisotnosti zastopnikov več kot 90 včlanjenih držav Na ministrski konferenci neuvrščeni pripravljajo osnutek sklepne deklaracije

Spravljive izjave Mihaila Gorbačova

MOSKVA — Če se bodo ZDA odpovedale militarizaciji vesolja, bo SZ iznesla »radikalne predloge« za omejitve napadalnega in obrambnega orožja. To je izjavil Gorbačov na triurnem sestanku z ameriško parlamentarno delegacijo, ki je prišla na uraden obisk v Moskvo na sovjetsko vabilo. Kot je povedal na tiskovni konferenci vodja delegacije Byrd, demokrat, je Gorbačov priznal, da raziskav v okviru Reaganovega načrta SDI ni mogoče preverjati in zato ne morejo biti predmet pogajanj za ameriški odstop od projekta o vesoljskem ščit.

Tudi zato, ker je Gorbačov rekel, da se SZ pripravlja na ženevski vrh z iskreno dobro voljo in željo ukreniti vse mogoče za udržitve miru. »Potrebno je, da vrh ne zadovolji le naših dveh držav, ampak vse narode na svetu, je nadaljeval Gorbačov in pristavil: »Če bo tudi ameriška stran pokazala dobro voljo, potem bi morali biti rezultati srečanja pozitivni.« Ameriški senatorji so vodji KP SZ izročili Reaganovo pismo, o katerem je Gorbačov z nasmehom dejal, da gre za dobro pismo.

Šef Bele hiše je včeraj poudaril prek glasnika Speakesa, da je pripravljen prehoditi pol poti doboljšanja odnosov s SZ.

LUANDA — Včeraj je pričel z delom ekonomski komite ministrske konference neuvrščeni dežel. Pripravili bodo osnutek ekonomskega dela sklepne deklaracije. Ta dokument naj bi izrazil poglede neuvrščeni na sedanjo gospodarsko situacijo v svetu in na položaj dežel v razvoju, predlagal pa naj bi tudi poti za vzpostavljanje nove mednarodne gospodarske ureditve.

S tem se je začel delovni del pripravljalnega sestanka ministrske konference, ki se ga udeležuje več kot 90 članic gibanja. V ponedeljek so sprejeli dnevni red ministrske konference, ki jo bo danes dopoldne odprl angolski predsednik Jose Aduardo Dos Santos. Poleg ekonomske delovne komisije so imenovali tudi politično, ki naj bi prav tako za zaprtimi vrati pripravljala svoj del sklepne deklaracije.

Izbrali so tudi 16-članski biro konference, ki mu predseduje Angola, med podpredsedniki pa je tudi Jugoslavija.

Že takoj na začetku srečanja je indijski veleposlanik Krishna načel kočljivo vprašanje kraja in časa prihodnje osme vrhunske konference neuvrščeni, o čemer so za kulisami konference živahne diskusije. Kot

je rekel, so bili na newdelhijskem vrhu štirje kandidati poleg Iraka še Libija, Sirija in DLR Koreja. Prvi se je nedavno kandidaturi odrekel, od preostalih pa je Libija uradno kandidaturo obnovila. Pojavile pa so se tudi nove kandidatke, med njimi omenjajo Zimbabve, ki da ima podporo vseh šestih prifrontnih držav in večine afriških. Zimbabve te napovedi ni komentiral, kubanska agencija pa je že napovedala, da bo prihodnja konferenca v Harareju. Posveti, v katerih aktivno sodeluje tudi jugoslovanski minister Dizdarevič, se nadaljujejo. Dokončno naj bi o kandidatu za prihodnji vrh odločali na ministrski konferenci.

Pričakujejo, da se bo tudi najprej močno čutila lokacija tokratnega sestanka. Glede na poseben položaj, v katerem je Angola, je razumljivo, da njeni predstavniki močno poudarjajo razmere na jugu celine. Tako je že angolski zunanji minister Van Dunem, ko je odpiral pripravljalni sestanek, omenil tri sestavine krize na jugu Afrike: Nezakonito okupacijo Namibije, boj južnoafriškega ljudstva proti apartheidu in pa agresivno politiko Pretorije proti deželam s prve frontne črte. Dotaknil pa se je seveda tudi bližnjevzhodne

krize ter razmer v jugovzhodni Aziji, v Latinski Ameriki in na karibskem območju. To so vprašanja, ki bodo poleg ekonomskih (problemi dolžninske eksplozije v svetu) podrobneje obdelana v sklepni deklaraciji ministrske konference. V zvezi z gospodarsko krizo so že včeraj nekatere delegacije spomnile na delhijski predlog, naj bi sklicali svetovno konferenco o denarju, ki skupaj z dolgovi in trgovino predstavlja

glavno postavko ekonomske krize, ki najbolj zadeva ravno najsiromašnejše dežele in države v razvoju. Ni pa dobila podpore ideja o sklicu srečanja o dolgovih oziroma zavračanja plačevanja dolgov dežel v razvoju. Pričakujejo, da bo ekonomski komite sestavil takšno besedilo deklaracije, ki bo spodbudilo pogajanja mednarodnih dolžnikov in upnikov glede popuščanja pri pogojih odplačevanja dolgov. (dd)

INFLACIJA SE POČASI UMIRJA DOLAR PONOVO PREK 1.900 LIR

RIM — Cene na drobno so se avgusta povišale samo za 0,2 odstotka, kar predstavlja rekord v zadnjih 10 letih, saj so se potrošno blago in storitve podražile manj (za 0,1 odstotka) le marca 1975. Julija so bile potrošne cene narasle za 0,3 odstotka, avgusta lani pa za 0,5 odstotka. V zadnjih 12 mesecih se je torej inflacija znižala na 8,6 odstotka (julija je dosegla 8,7, avgusta lani pa 10,4 odstotka).

Ob tem ugodnem podatku je bilo včeraj zabeležiti tudi negativnega, namreč ponoven občuten vzpon dolarja, ki nasprotno teži k pospeševanju inflacije. Tečaj ameriške valute je namreč spet presegel 1.900 lir, saj je bil dolar vreden 1.901,07 lire, kar 10 lir več kot dan prej in skoraj 40 lir več kot pretekli petek.

Pretorii tokrat ni uspelo zajeziiti protestov

Južnoafriški režim v težavah zaradi protirasističnega upora

JOHANNESBURG — Vsedržavni južnoafriški sindikat temnopoltih delavcev je sinoči preklical stavko rudarjev v zlatokopih in premogovnikih. Pritiski delodajalcev in rasističnega režima na stavkajoče so bili prehudi, da bi lahko še za kak dan nadaljevali stavko. Južnoafriška družba »Gold Fields« je odslavila kar 5 tisoč stavkajočih rudarjev, v manjši meri se je to dogajalo tudi po drugih rudnikih. Vsekakor pa lahko sindikat slavi zmago, saj je prvič v svoji zgodovini zamajal trdnost južno-

afriškega gospodarstva.

Kljub preklicu stavke pa napetost v Južnoafriški republiki še vedno raste. Policija je včeraj ranila tri temnopolte otroke, drugih 36 oseb pa so aretirali. Oblasti so skrajno zaskrbljene, saj je kot kaže protest zajel tudi mulate, ki so jim po načelu »deli in vladaj« dali nekaj pavice. Režim je zabredel v take težave, kot jih ne pomni v svoji zgodovini. In to ne po zaslugi mednarodnih gospodarskih sankcij, ki jih je Pretoria vedno uspešno obšla, temveč po zaslugi neutrudnega in neustrašnega odpora brezpravnega prebivalstva.

V teh dneh poteka natanko eno leto odkar so v črnih naseljih Johannesburga izbruhnili prvi rasni izgre-di. Obračun enoletnega boja črnkega prebivalstva je izredno težak. Skoraj 700 mrtvih in 4 tisoč aretiranih. V režimskih zaporih se v bistvu nahaja večji del črnkega vodstva, a kljub temu protest ne jenja. Bolj progresivni belci že na glas zahtevajo spremembo režima apartheida, saj se zavedajo, da bo rasna diskriminacija prej ali slej pokopala Južnoafriško republiko. Tega se zavedajo tudi gospodarski krogi, ki jim je malo mar za burska načela in emotivnosti, saj jim je edino gibal profit. Brez mirne in delavne države pa so dobički nemogoči.

Na sliki (telefoto AP): odbor za stavko sindikata temnopoltih rudarjev.

Zaradi vohunskega škandala v ZRN

Kohl rešil Zimmermanna a koalicija je v zadregi

BONN — Zahodnonemški Bundestag je na včerajšnjem izrednem zasedanju zavrnil zahtevo socialdemokratske in zelene opozicije, da bi moral notranji minister Zimmermann zaradi sedanjega vohunskega škandala odstopiti. Večina poslancev je bila mnenja, da politik ni odgovoren za nesposobnosti in napake svojih podrejenih. Še več, vladna koalicija CDU - SCU in FPD je mnenja, da bi bil Zimmermannov odstop darilo Nemški demokratični republiki, saj bi dokazoval, da njena tajnoobveščevalna služba lahko pogojuje politična dogajanja v ZRN.

Kancler Kohl je vsestransko podprl svojega demokrščanskega ministra in poudaril, da ni storil nobene napake. Tudi načelnik liberalne skupine Hirsch je branil notranjega ministra, češ da je treba odgovornosti poiskati drugje. Hirsch tega ni povedal, prav tako ni povedal, da je ZRN doživela v vsakodnevni vohunski vojni s svojimi vzhodnimi brati

pekoč poraz, ki ga bodo le s težavo omilili.

O vsem tem je seveda spregovoril vodja socialdemokratske opozicije Vogel. Ne samo, da ni politični oblasti uspelo nadzorovati vrhov tajne obveščevalne službe, s svojo malomarnostjo je vzbudila nezaupanje v zahodnih zaveznikih. Kdo lahko odselej zaupa zahodnonemški tajnoobveščevalni službi, če njen šef Hans - Joachim Tiede iz »osebnih razlogov« zbeži v ZRN, če je cela kopica tajnic v raznih ministrstvih iz ljubezenskih razlogov posredovala zaupne informacije in tajnosti vzhodnonemškemu agentom.

Bundestag je včeraj rešil Zimmermanna, a ugled Kohlove koalicije ni bil še nikoli na tako nizki stopnji. tako da bi lahko sedanji vohunski škandal pokopal Kohla, kot je nekoč pokopal Brandta. V ZRN bo v prihodnjih mesecih to glavni argument volilne kampanje.

Na vsedržavnem prazniku »Unità« v Ferrari

TPPZ navdušil veliko množico in opozoril na položaj Slovencev

FERRARA — Na vsedržavnem festivalu Unità v Ferrari je v nedeljo nastopil tudi Tržaški partizanski pevski zbor pod vodstvom Oskarja Kjudra. Zbor je s svojimi borbenimi, narodnimi in mednarodnimi pesmimi požel med številnim občinstvom velik uspeh.

Pred začetkom koncerta je Igor Pavletič predstavil naš ansambel in dejal, da ga sestavljajo bivši partizanski borci, katerim so se pridružili tudi mladi, ki so razumeli pomen, ki ga ima lahko petje v boju in mobilizaciji proti fašizmu. Pavletič je v nekaj besedah opozoril številno občinstvo, da živimo v Furlaniji - Julijski krajini Slovenci, ki vsa povelja leta čakamo na globalni zaščitni

zakon in to kljub temu, da smo morali plačati fašističnemu divjanju izjemen krvni davek. Opozoril je, da so naše prve žrtve padle že leta 1930, da smo doživeli veliko hudega od preganjanja do krematorijskih celic v Rižarni. Pavletič je ob tem poudaril tudi pomen, ki ga ima enotnost med slovenskimi in italijanskimi antifašisti.

Govornikove besede je nato najučinkovitejše potrdil in dopolnil zbor s svojim petjem. Slovenske borbene pesmi in pesmi drugih narodov in narodnosti so vzbudile med občinstvom buren aplavz. S tem je TPPZ ponovno dokazal, kako je s svojo pesmijo učinkovit ambasador naše stvarnosti in zgodovine.

V navzočnosti deželnih in državnih oblasti, strank, sindikatov in mladine

Komemoracija za generalom Dalla Chiesa

PALERMO — »Uboj generala Dalla Chiesa je bil napad na omikano sožitje, v ljudeh pa je utrdil prepričanje, da je mafija zadobila vsedržavne razsežnosti in da je zato zoper njo nastopiti enotno.« Tako je dejal palermški zupan Orlando na včerajšnji komemoraciji ob 3. obletnici ustrelitve generala, njegove žene Emanuele Setti Carraro in agenta Domenica Russa, ki so ji prisostvovali predstavniki deželnih oblasti, rimske vlade, političnih strank, družbenih organizacij, sindikatov in šolske mladine, ki je tudi dala pobudo za veličastno večerno povorko z baklami. Pokojnikov sin Nando Dalla Chiesa je polemično izjavil, da odsotnost države v boju proti mafiji na Siciliji ni več opravičljiva.

Na sliki (AP) predstavniki deželnih in državnih oblasti

Zaskrbljenost Reaganove administracije in finančnih krogov

Južnoafriški moratorij vračanja dolgov grozi mednarodnemu finančnemu sistemu

NEW YORK — V krogih Reaganove administracije izražajo bojazen, da utegne 4-mesečni moratorij na odplačevanje dolgov, ki ga je pred dvema dnevi razglasila južnoafriška vlada ogroziti stabilnost celotnega mednarodnega finančnega sistema. V trenutku, ko se nekatere največje svetovne dolžnice, predvsem Brazilija in Mehika znova soočajo z vprašanjem ali bodo zmožne do konca leta poravnati svoje obveznosti do tujih, predvsem ameriških bank, lahko zadnja poteza Južnoafriške republike sproži nov val mednarodne dolžniške krize.

Za razmere mednarodne dolžniške krize Južnoafriška republika nima tako velikih dolgov, da bi lahko sama ogrozila stabilnost mednarodnega finančnega sistema, vendar utegne moratorij na odplačevanje približno 15 milijard dolarjev dolga, povzročiti velike težave nekaterim največjim ameriškim bankam, ki so v Južnoafriško republiko največ investirale. Južna Afrika ima sicer po zadnjih ocenah mednarodnega denarnega sklada okoli 22 milijard dolarjev celotnega dolga. Po dosedanjih ocenah je imela Južnoafriška republika le nekaj manj kot 12 milijard tujega dolga. Približno 10 milijard dolarjev kreditov je kratkoročnih in morajo biti odplačani v naslednjih 12 mesecih, ameriškim bankam pa bi morala Južno-

afriška republika do konca leta odplačati približno 3 milijarde dolarjev obresti.

Na obisku v Združenih državah Amerike se je konec minulega tedna mudil tudi guverner južnoafriške centralne banke Gerhard De Kock. Predstavnik vodilnih newyorških bank in Reaganove administracije je poskušal prepričati naj Južnoafriški republiko odobrijo nova kratkoročna posojila, oziroma odložijo odplačilo obveznosti, ki zapadejo do konca leta. Guverner južnoafriške centralne banke se je v Washingtonu sestal tudi s predstavniki mednarodnega denarnega sklada in zahteval premostitveno posojilo v višini milijarde dolarjev. Rezultatov njegovih pogovorov s predstavniki ameriške vlade in mednarodnega denarnega sklada niso objavili, kar po mnenju ameriških komentatorjev pomeni, da v Washingtonu ni dobil podpore, ki jo je zahteval. Pred njegovim obiskom v ZDA je namreč vlada Južnoafriške republike objavila, da bo razglasila moratorij na odplačevanje dolgov, če od ZDA in mednarodnega denarnega sklada ne bo dobila ustreznih finančnih pomoči. Obisk guvernerja centralne banke Južnoafriške republike v Washingtonu je bil nasploh zavil v skrivnost. Ameriški tisk o njegovem obisku skorajda ni poročal, predstavniki administracije pa niso hoteli objaviti s katerimi ameriški

funkcionarji se je sestal.

Predstavniki največjih ameriških bank zavračajo kakršnekoli komentarje obiska guvernerja južnoafriške centralne banke v ZDA, ker se bojijo, da utegnejo samo še bolj zaplesti položaj. Večina ameriških bank je sicer začela omejevati odobranje posojil Južnoafriški republiki julija, ko je postalo jasno, da se je v tej državi začelo dolgo obdobje politične nestabilnosti in, ko so v ameriškem kongresu začele vsebolj naraščati zahteve, da se morajo Združene države pridružiti mednarodnim gospodarskim sankcijam proti Južnoafriški republiki. Prva je odobranje posojil konec julija ustavila newyorška Chase Manhattan Bank. Dejstvo, da je ena izmed najbolj uglednih ameriških bank prenehala dajati posojila Južnoafriški republiki, naj bi sprožilo plaz podobnih ukrepov tudi med drugimi ameriški in zahodnoevropskimi bankami.

Večina ameriških gospodarskih analitikov je sicer presenečena nad dejstvom, da se je vrednost južnoafriške valute rand popravila že prvi dan po uvedbi zadnjih ukrepov. Neglede na to pa ocenjujejo, da bo položaj južnoafriškega gospodarstva odvisen predvsem od nadaljnjega razvoja notranjega položaja.

UROŠ LIPUŠČEK

Južna Tirolska v pogovorih Craxi-Sinowatz

DUNAJ — Južnotirolsko vprašanje bo po besedah avstrijskega zunanjega ministra Leopolda Gratz glavna tema razgovorov med kanclerjem Fredom Sinowatzem in predsednikom italijanske vlade Bettinom Craxijem.

Gratz je ob koncu skoraj dvehurnih razgovorov v okviru južnotirolsko - avstrijskega kontaktnega komiteja pri kanclerju Sinowatzu predvčerajšnjim — prisotna sta bila deželna glavarja Južne Tirolske Silvius Magnago in Severne (avstrijske) Tirolske Eduard Wallnofer — potrdil, da je avstrijska stran to od vsega začetka načrtovala. Tudi kancler je obljubil, da bo na svojem uradnem obisku v Rimu (med 12. in 14. septembrom) načel odprta vprašanja »južnotirolskega paketa«, pri čemer bodo dobri sosedski odnosi med Avstrijo in Italijo — tako Sinowatz — pripomogli k reševanju problemov Južne Tirolske.

Samomorilski atentator

Pripadnik prosiške stranke Baas je včeraj treščil z avtom, nabitim z eksplozivom, v postojanko prozraelske milice na jugu Libanona, pri čemer je umrl skupaj z drugimi 8 žrtvami. Ime mu je bilo Issam Ahmed Hussein Khodr (AP)

Levičarji danes na ulicah, zmerni pa pod domačo streho Dan protesta proti Pinochetovi hunti vendar ob neenotnem nastopu opozicij

SANTIAGO DE CHILE — Leva in desnosredinska opozicija uprizorita danes nov protest proti Pinochetovi diktaturi, toda vsaka po svoje: medtem ko bo Ljudsko demokratično gibanje (MDP), ki ga podpirajo komunisti, ob zaslonbi Nacionalne delavske komande pod vodstvom Rodolfa Seguela, ki ni komunist, demonstriralo po ulicah in trgih, bo zmerna Demokratska aliansa, ki združuje 11 političnih strank tako imenovanega ustavnega loka, ubogala kardinala Fresno in nasprotovanje vojaški hunti pokazala s tem, da ostane doma. Pravijo, da ne zaradi »nesoglasij« z levico, ampak iz strateških razlogov.

Kardinal Fresno, ki je v polemičnem odnosu do Pinocheta preskočil pasivne demokristjane in k aliansi pritegnil še omahujočo zmerno desnico, je v nedeljo opozoril javnost, da bi izzvanje novega, morda krvavega nasilja z uličnimi zagradami in »provokacijami« (provokacija je že sam vzklík »živela svoboda«) pomenilo

hudo napako »v momentu obnovljenih upov in pričakovanj«. Odgovor levice: »Dokler bo Pinochet v palači Moneda, ne more biti nobenega upanja. General je že zavril pobudo zmernih opozicij za postopno demokratizacijo, brez komunistov, zato nima smisla vreči puško v koruzo.«

Toda cerkveni dostojanstvenik, trdijo opazovalci, ima dober adut: bivšega notranjega ministra Sergia Onofreja Jarpo. Ta je pred dvema letoma, ko je bil neposreden sodelavec diktatorja, poskusil sprožiti pomiritev politično potezo, vendar zaman; Pinochet ga je odstranil iz kroga svojih najbližjih sodelavcev, zdaj pa mu bo bržkone spet prišel prav za primer hipotetičnega dialoga z zmerno opozicijo, saj se na tak način režim ne bi uradno angažiral. Prav to okoliščino namerava izkoristiti Fresno, ki uživa naklonjenost meščanskega okolja in zmerno desnice (torej tistih, ki so bili proti Allendeju) ter celo določenih vojaških krogov, ki v njem vidijo trdno jamstvo proti marksizmu. (dg)

Hidrogliser v čeri: 5 ranjenih na Rabu

REKA — Pet oseb je bilo težje ranjenih, dobra dva ducata pa je zadobilo lažje praske, ko je hidrogliser turistične agencije Kvarner - Express zadel v podvodno čer pri Loparju na Rabu. Na hidrogliserju, ki je odplul iz Crikvenice, je bilo 143 oseb, v glavnem tujih turistov. Med petimi ranjenimi so trije Avstrijci, en Nemec in uslužbenka Kvarner - Expressa. Peterico so takoj odpeljali v bolnišnico na Reko, kakim 38 osebam so nudili prvo pomoč v Loparju in v bližnjih ambulantah in zdravstvenih domovih.

Vzroki brodoloma niso še znani. Sodne oblasti ter reško in rabsko luško poveljstvo so že uvedli preiskavo, da bi ugotovili, kako je prišlo do te neobičajne nesreče. Hidrogliserji so res izredno hitra plovila, zaradi nosilnih podvodnih kril pa je njihov ugrez malenkosten.

Velike dobave Avstrije za kitajske elektrarne

DUNAJ — Kitajska je z eno milijardo prebivalstva populacijsko najbogatejša država v svetu in ker se je v zadnjem času začela gospodarsko intenzivno razvijati, postaja eno najmlajših tržišč. Avstriji je te dni uspelo, da si je z doslej največjim zunanjetrgovinskim projektom na Kitajskem zagotovila vstopnico na njen trg.

Pet podjetij (Elin, Waagner-Biro, Voith, Andritz in Voest) bo dobavilec za hidroelektrarne na Kitajskem, za katere bo Avstrija iztržila blizu sedem milijard šilingov. V naslednjih dneh bosta Bank of China in Creditanstalt sklenili pogodbo za 6,9 milijarde šilingov. Kot so sporočili projektanti Elina, bo paleta elektrarn, ki jih bo Avstrija gradila na Kitajskem, segala od majhnih rečnih do velikih, akumulacijskih.

Avstrija se že dlje časa trudi osvojiti kitajski trg, vendar ji je tako velik »ulov« uspel šele zdaj, tik pred skupnim obiskom predsednika republike Rudolfa Kirchschlaegerja in podkanclerja Norberta Stegerja na Kitajskem.

V prvem polletju letošnjega leta je Avstrija dosegla eno milijardo šest milijonov šilingov izvoza na Kitajsko, kar je v odnosu na isto obdobje v letu 1984 za celih 176 odstotkov več. (bg)

Danski obisk na Švedskem

Švedska kraljica Silvia in danski princ Henrik pozdravljata s kočije med včerajšnjim danskim kraljevim obiskom na Švedskem (Telefoto AP)

Šetinc o vprašanjih razvoja demokracije v Sloveniji

LJUBLJANA — Ne poznam nobenega koncepta »združene Slovenije«, ki bi ga nekateri kulturni delavci postavljali kot alternativo Jugoslaviji. Vendar pa poznam koncepte takšne Slovenije, ki so jih v takšni ali drugačni obliki snovali različni politični emigranti, sovražniki tako SR Slovenije kot SFR Jugoslavije.

Te misli je med drugim ondan izrekel predsednik slovenske Socialistične zveze Franc Šetinc beograjski reviji Intervju, ki deluje v Politiki hiši. Slovenski družbenopolitični delavci so zadnje čase sploh stalni gostje časopisov, zlasti pa revij v drugih republikah. V Ljubljani oziroma Sloveniji se dogaja marsikaj, kar kliče po dodatnih razlagah in kar postavlja to republiko v sam vrh interesa domače pa tudi tuje javnosti. Tako bolj ali manj neposredno običajno zapišejo v uvodu »slovenskih tem«, ki jih v drugih republikah in pokrajinah pogosto označujejo za ekscenčne. V Sloveniji pa ob takih namigih preprosto zamahnejo z roko, češ da so ti dogodki samo odraz demokratizacije družbenopolitičnega življenja, u stvarjanje klime zaupanja ter širokega prostora za uresničevanje pluralizma misli in svobode dialoga.

Pa spremljajmo nadaljevanje šetinceve misli o »združeni Sloveniji«. Izraz, ki sega daleč v čase ilirske province, Prešerna in revolucionarnih dogodkov 1948. leta, so zadnje čase pogosto uporabljali v razpravah o enotnem slovenskem kulturnem prostoru. V bistvu gre za čim bolj skladen in bogat razvoj kulture slovenskega naroda kot etnične celote v okviru politike miroljubnega sožitja, dobrih sosedskih odnosov in odprtih meja. Gre torej za napore, da nas državne meje ne bi ločevale, temveč zbliževale in da bi manjšine — slovenska v Italiji, Avstriji in Madžarski ter italijanska in madžarska v Sloveniji — bile med prijatelji. In samo v tem je globlji pomen in smisel izraza, »združene Slovenije«, ne pa v kakršnihkoli nacionalističnih težnjah, pravi predsednik, ki meni, da doslej s tem izrazom niso manipulirali na račun jugoslovanskega zajedništva. Slo je za nepoznavanje slovenske zgodovine in če ne bi bilo tako, bi bilo v ostalih delih Jugoslavije tudi več razumevanja za težnje matičnega naroda v Sloveniji za očuvanje integritete slovenske manjšine v Italiji in Avstriji.

»Pripravljen sem verjeti, da Spomenka Hribar resnično ni mislila na obrambo belogardi-

zma, saj je v razpravah o tem, kaj je napisala o narodni spravi, sama trdila, da je zgraditev spomenika vsem umrlim za domovino res samo metafora ter da ni mislila na dejansko izenačevanje partizanov in izdajalcev.« To je povedal Šetinc, ko so ga povprašali o pojavljajočih se idejah o narodni spravi v Sloveniji. »Možno pa je, da je prav način, na katerega je pisala o nastanku belogardizma, povzročil, da so njeno metaforo napak razumeli. Sam prehod k fašizmu in proti OF, torej proti komunistom in vsem rodoljubnim Slovincem je narodno izdajstvo in glede tega ni nobenih dvomov. Zato tudi ideja o narodni spravi v Sloveniji ni mogla pasti na plodna tla, lahko pa bi imela pogubne posledice: komu je potrebna pomiritev iz preteklosti, ki izziva polarizacijo med ljudmi danes? V imenu kakšnega humanizma in idej je to mogoče storiti?«

Predsednik RK SZDL je zelo kategoričen okrog namigov iz drugih republik, da je ob dogodkih v Sloveniji muna politična akcija razčistevanja. »Sugestij, da je v Sloveniji treba upočasniti ali celo zavreti demokratične procese, ne jemljem resno. Takšne težnje so, ne glede na to, kje se pojavljajo, nevarne za vso Jugoslavijo in ne le za Slovenijo. Izgradnja

socializma in demokratične usmeritve njegovega razvoja sta dve strani istega procesa.«

Šetinc so vprašali tudi o »dachaških procesih« in »Novi reviji«.

»S tem, da je ZK Slovenije s svojo izjavo osvetlila čas, v katerem je prišlo do tako imenovanih »dachaških procesov«, da je izrazila obžalovanje zaradi hudih napak in se zavzela za odškodnine prizadetim v teh procesih nikakor ni oslabil ugled in pomen. S tem je ZKS dokazala svojo odgovornost do zgodovine in prihodnosti ter svojo resnično moč. Predsedstvo CK ZKS in RK SZDL Slovenije pa sta pozvali znanost, da vsestransko prouči tedanji čas in vzroke, zaradi katerih je prišlo do teh procesov.«

Nihče ni za ukinitve »Nove revije«, je bil kategoričen Šetinc. Nasprotno: sodim, da je potrebna in koristna. Toda trend splošne politizacije njene vsebine je pripeljal do tega, da se pogosto poslužuje provokacij in gre v nekaterih člankih res predaleč. »Scenarije svoje prihodnosti piše »Nova revija« sama, odvisno od tega, ali je pripravljena ostati v okvirih platforme Socialistične zveze ali pa bo nadaljevala po sedanji poti.

B. L.

Predsednik zveznega komiteja za promet v obalno-kraški regiji Čimprej bo treba odpraviti ozko prometno grlo v Sežani

SEŽANA — Predsednik zveznega komiteja za promet in zveze Mustafa Pljakić, njegov pomočnik Andrej Grahor in predsednica republiškega komiteja za promet in zveze Julka Žibert so včeraj obiskali enega prometno najbolj razvijajočih se območij v Jugoslaviji: obalno - kraško regijo. Zjutraj so se najprej ustavili v Sežani in se seznanili s problematiko železniškega in suhozemnega blagovnega terminala, ogledali so si pretežno železniško postajo, mejni prehod, popoldne pa še koprsko luko in zaključili obisk na splošni plovbi Piran.

Skozi Sežano se valijo iz leta v leto večje količine blaga pa tudi potnikov je spet vse več. Od najmanj četrtninskega fizičnem povečanju pretoka blaga, ki ga tu opravijo vsako leto, ni torej prav nič čudnega, da ostaja Sežana kljub vsem naporom še zmeraj neke vrste ozko grlo. Če ne bodo v Jugoslaviji pravočasno usmerile vse sile v nadaljnje odpravljanje tega ozkega grla, obstaja nevarnost, da bodo blagovni tokovi ubrali druga pota in se tudi izognili tej državi, so danes spet opozorili strokovnjaki s področja integralnega prometa.

»Vse železniške transportne organizacije v Jugoslaviji bi morale spoznati, da gre za skupen interes, pri odpravljanju omenjenega ozkega grla. Zato bi morali denar za posodabljanje iskati predvsem v okviru skupnosti jugoslovanskih železnic,« je menil v Sežani Mustafa Pljakić. Železniško gospodarstvo je za posodabljanje železniškega terminala v Sežani že namenilo 280 milijonov dinarjev, še najmanj toliko bi morali zbrati za naložbe predvidene v prihodnjem letu, če pa bi hoteli v celoti odpraviti pomanjkljivosti tega železniškega ter-

minala in železniške postaje v Sežani, bi morali imeti ta trenutek, po ocenah zbranih vsaj 4 milijarde dinarjev.

Po ogledu suhozemnega terminala je Mustafa Pljakić izjavil, da so tu največ naredili na področju mehanizacije terminala in dosegli visoko produktivnost dela, kar vse znižuje transportne stroške. Velika prednost, ki omogoča razvoj terminala je tudi sovpadanje blagovnih tokov, po cesti, železnici in tudi po morju nedaleč od tu. Zdaj bi morali pri sežanskem suhozemnem terminalu še marsikaj dograditi. Njihov srednjeročni program še ni ovrednoten, vendar se naložbe, ki jih tu izvajajo tako rekoč kar podajajo roko.

Vsekakor kaže, da bo problematika prostih carinskih con kmalu v dnevnem redu v zveznem izvršnem svetu in da bodo po sprejetju zakona o prostih carinskih conah lahko začeli resnejše razmišljati o ustanovitvi take proste cone tudi v Sežani in o razvoju ustrezne tudi proizvodne dejavnosti v njej.

BORIS ŠULIGOJ

□ VANGANEL — Zadnji letošnji brigadirski zdravje je v soboto zadonel tudi v Vanganelu pri Koprju. Mladi udarniki so na letošnji Zvezni mladinski akciji Istra 85 delali na vodovodnih trasah Pridvor - Hrib - Kopetre, Krkavče - Maver, Črni kal - Črnotiči in lokalni vodovod v Gucih. Opravljali pa so tudi očiščevalna dela pri pravi kmetijskih zemljišč v dolini Drnice, Piševcu in Ankaranu. V treh izmenah je 650 brigadirjev na delovišjih prebilo okoli 60.000 ur, vrednost opravljenih del pa je ocenjena na približno 28 milijonov dinarjev.

V soboto in nedeljo

Praznik terana in pršuta v Kobjeglavi in Tupelčah

SEŽANA — V soboto 7., in nedeljo, 8. septembra bo v Kobjeglavi in Tupelčah že štirinajsti tradicionalni praznik terana in pršuta, ki ga organizirata SOZD Timav in krajevna skupnost Štanjel pod pokroviteljstvom Zavarovalne skupnosti Triglav.

Pestro bo že v soboto, 7. septembra, ko bodo otvorili tri razstave: razstavo peciva in drugih kmečkih dobrot, likovno razstavo amaterjev sežanske občine in razstavo SIP kmečkih strojev. Kulturni program bo popestril pevski zbor iz Avbra. Zvečer pa bodo izbirali kraljico terana.

Nadvse slovesno bo v nedeljo, kjer se bodo že zjutraj zbrali kmetje kooperantje na vsakoletnem zboru, po katerem si bodo lahko ogledali film o kmečkih strojih iz proizvodnega programa SOZD Agros, iz Savinje doline, katerega TOZD Krasmetal ima sedež v sežanski občini. Ob 15. uri pa bo na pot krenila slavnostna povorka okrašenih kmečkih voz, deklet in fantov v narodnih nošah s kraljico terana na kočiji v spremstvu lipancev in godbe na pihala s Proseka. Najbolj zaslužnim kooperantom in najdomiselnim vozovom bodo podelili nagrade. V kulturnem programu, ki ga

bo povezoval znani humorist Giovannin, bodo nastopili tudi moški pevski zbor iz Branika, Janez Hočevnar Rifle in Ivo Umek bosta z enourno komedijo »Švejk rahlo obarvan s teranom« popestrila vzdušje. Za zabavo bo v soboto poskrbel ansambel Karamela, v nedeljo pa bo za ples igral ansambel Ottavia Brajka.

Poleg terana in pršuta v teh dneh ne bo manjkalo kraške jote, domačih klobas in štrukljev, potic, krofov in domačega kruha. Aktiv kmečkih žena pripravlja srečolov z domačim pecivom in drugimi kmečkimi dobrotami. Tudi na stojnicah se bo našlo marsikaj zanimivega pa ne samo za kmečkega človeka, ampak tudi za radovedne obiskovalce.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

**Berite
Novi
Matajur**

Po pisanju hamburškega tednika »Der Spiegel«

Senzacionalen preobrat v gledanju na Jugoslavijo?

Posebej za Primorski dnevnik

Varčni Nemci

»Novi hoteli, ugodne cene in najčistejše obale Sredozemlja so lani privabile v Jugoslavijo več kot dva milijona Zahodnih Nemcev — 11 odstotkov več kot leto prej, trend pa kaže še nadaljnjo rast.« — Tako je daljši članek o letošnjem turističnem boomeru v Jugoslaviji podnaslovlil hamburški »Der Spiegel« 26. avgusta. Članek objavljamo v celoti:

Münchenski avtomehanik Norbert Wagner se je premislil. Pred tremi leti se je z družino v svojem »avtomodu« odpeljal na poletni dopust v Jugoslavijo in doživel neprijetnosti zaradi slabe preskrbe z živili in dolgih vrst pred bencinskimi črpalkami brez goriva. Takrat je prišel: »Nikoli več!«

Letos pa Wagnerjevi spet kampirajo v deželi številnih narodov. Na vprašanje, kaj ga je privelo do tega, da se je premislil, Münchenčan s skupimi besedami našteta: »Italija nam je predraga, Španija predaleč, sonce imajo tudi tukaj in storitve so se zares zelo izboljšale. Kupiti je mogoče vse in povsod je dosti prostora, tako da lahko naš avtomod parkiramo, kjer nam je všeč.«

Enako kot Wagnerjevi razmišljajo letos številni zahodnonemški turisti: ob množičnem begu pred deževnim poletjem proti sončnemu jugu je Jugoslavija na turističnem tržišču presenetljivo postala najprivlačnejša dežela sezone.

Še v začetku osemdesetih let se je jugoslovanskemu turizmu slabo pisalo, hoteli in avtokampi so bili prazni, leta 1982 je prišlo 45 odstotkov manj gostov, kot so pričakovali. Najpomembnejša vzroka sta bila slaba organizacija in katastrofalna preskrba. V »prebukiranih« hotelih so goste nameščali v zasilna bivališča. V restavracijah je primanjkovalo mesa, v trgovinah ni bilo jedilnega olja in kave, pred bencinskimi črpalkami so se turisti pretepali za zadnje litre bencina.

Vendar pa so se že lani številke spet povečale: prišlo je 7 milijonov tujih turistov, med njimi 2,15 milijona Zahodnih Nemcev - okroglo 11 odstotkov več kot leto prej.

Največ tujih gostov — skoraj polovica — prihaja iz Avstrije in ZR Nemčije. Pa tudi v Veliki Britaniji in celo v Italiji, ki je sama sanjski cilj turistov, se je število knjiženj za potovanja na Balkan povečalo za 40 do 90 odstotkov.

Odločilno vlogo pri odločanju za počitniški cilj je letos, kot pravijo zahodnoevropski touroperaterji, imelo dolgotrajno slabo vreme v Srednji Evropi: »Ljudje komaj čakajo, da pridejo na sonce! Vse dežele, v katerih je sonce zamčeno, beležijo povečanje. Jugoslavija je v skupini dežel z najvišjim prirastkom.«

To je, pravijo organizatorji potovanj, predvsem posledica dejstva, da država na Balkanu

Hamburški tednik »Der Spiegel« sodi nedvomno med najpomembnejše medije v svetovnem merilu: v ZR Nemčiji se po naša z največjim deležem bralcev na ključnih družbenih položajih, zlasti v politiki in gospodarstvu, in — v svoji zvrsti — najvišjo izobrazbeno strukturo bralcev. Znan je po izjemni kritičnosti in zajedljivi ostrini, številnih novinarskih razkritjih in afezah (Nemcem po »aferi Spiegel«, v Jugoslaviji po »aferi Rullmann«, Italijane je užalil z znanim »revolverjem na krožniku špagetov« itd.). Pretežno pozitivne ocene vsebuje članek o jugoslovanskem turizmu pomeni zato svojevrstno presenečenje —

— v primerjavi z Italijo in Španijo, pa tudi Avstrijo — še vedno velja za poceni deželo: »Stroški in cene imajo pri načrtovanju dopusta večjo vlogo kot kdajkoli prej. Ravno Nemci so postali mnogo varčnejši.«

Da bi dežela ostala čim cenejša, je beograjska vlada stalno rastočo inflacijo, ki bo kmalu dosegla 100 odstotkov, kompenzirala z več razvrednotenji dinarja. Za eno marko dobi tujec po uradnem jugoslovanskem menjalnem tečaju danes desetkrat toliko dinarjev kot še pred šestimi leti. V razpredelnicah kupne moči marke v turističnih deželah je Jugoslavija, kjer ima marka kupno moč 1,38 marke, celo na prvem mestu.

Medtem ko so se cene turističnih storitev v Italiji in Avstriji ponekod precej povečale, so na Balkanu ostale nespremenjene. Izdajanje dinarskih čekov in bencinskih bonov z desetodstotnim popustom sta bila dodatna ukrepa, da bi privabili čimveč dopustnikov.

K uspehu pa so prispevali tudi beograjski turistični managerji, ki so se, kot se zdi, iz grehov v preteklosti nekaj naučili. Strukturo turističnega prometa želijo korenito spremeniti: ne usmerjajo se več le k agencijskim gostom, temveč tudi k individualnim, ki želijo ostati mobilni z lastnimi vozili in statistično že zdaj predstavljajo 65 odstotkov vseh tujih gostov. Posledica je bila, da so Jugoslovani prenehali

česa podobnega tednik ni objavil, odkar bralci pomnejo. Podobno presenečenje je bila aprila objava v pohvalnem tonu napisane reportaže o Istri in Sloveniji v pariškem magazinu »Le Figaro«. Gre za senzacionalen preobrat v gledanju na Jugoslavijo, realen odraz jugoslovanskih uspehov ali stvar, ki bi jo kazalo postavljati v širše okvire gospodarskih in političnih dogajanj? Kakorkoli že, podoba dežele »najčistejših obal Sredozemlja« in nizkih cen dobiva v očeh tuje javnosti lesk, kot ga ni bila vajena še nikoli prej.

VITKO KOGOJ

betonirati svoje obale z verigami hotelskih stolpnice, namenjenih množičnemu turizmu. Posebno očiten primer novega stila je obalno območje Črne gore. Spomladi 1979 ga je opustošil potres, ki je porušil tudi vse hotelske stavbe. Medtem ko so turistično infrastrukturo med Hercegovino in Ulcinjem ponovno zgradili: dva ducata manjših, arhitektonsko uspešnih hotelskih novogradenj z najrazličnejšimi stopnjami udobja, nekaj »počitniških vasi« po zahodnem zgledu in številnimi avtokampi pričakujejo goste. Rezultat: že maja letos je turizem na tem območju doživel 52-odstotno povečanje.

Turizmu v Črni gori, kjer je obala v precejšnji meri še nepozidana, je v korist tudi to,

da zaradi pomanjkanja naložbenih sredstev to območje še ni doživelo industrijskega razvoja. Obala in morje sta zato mnogo čistejša kot v Italiji in Španiji. Francoski morski raziskovalec Jacques-Yves Cousteau je v neki študiji razglasil južno obalo jugoslovanskega Jadrana za najčistejšo obalo Sredozemlja; neka raziskava univerze v Gradcu je med vsemi kopališči ob Tržaškem zalivu jugoslovanska ocenila z najboljšimi ocenami.

Vse večjo vlogo dobiva, tako pravijo turistični strokovnjaki, tudi varnost turistov. Tatvine avtomobilov in cestni ropi, ki so v Italiji že nekaj vsakdanjega, so v socialistični Jugoslaviji redkost. Vsepopšod prisotna milica pa po drugi strani tudi ne sledi zgledom sosednih dežel Rumunije in Bolgarije, da bi skušala preprečevati vsakršen stik zahodnih dopustnikov z domačim prebivalstvom.

Beograjsko vlado pa bolj kot povečanje števil obiskovalcev zanima vprašanje, kako do več denarja. Na Zahodu močno zadolžena dežela nujno potrebuje devize. Ali bo več turistov pomenilo tudi več denarja v državni blagajni, pa še ni jasno — dosedanje izkušnje, da prejkone ne.

Kajti turisti, predvsem nemški, ki v Jugoslaviji iščejo svojo počitniško srečo, so — kot je zapisala beograjska »Ekonomska politika« — podobni »obiskovalcem 'boljšege sejmja', ki pričakujejo, da bodo vse dobili čisto poceni ali celo zastonj, na koncu pa se še pritožujejo«. S tem so mišljeni turisti, ki se težko ločijo od svojega denarja, ki raje spijo na avtomobilskih sedežih kot v hotelu in ki se raje hranijo z zelenjavo in sadjem s tržnice kot v restavracijah.

Za slabe iztržke pa so krivi tudi Jugoslovani. Spomladi je beograjska narodna banka v brezupnem iskanju deviznih dohodkov prodala na Zahodu sveže natisnjene dinarske bankovce globoko pod uradnim menjalnim tečajem — v skupni vrednosti skoraj 300 milijonov dolarjev. Ti »cene« dinarji, ki so jih turisti na okencih zahodnih bank kupili ceneje kot v jugoslovanskih menjalnicah, se zdaj vračajo nazaj v Jugoslavijo. Zagrebška revija Danas je komentirala: »Imamo rekordno število tujih gostov, ampak le malo koristi od njih.«

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

90.

»Skenila sem, da odidem od tod... in ti pojdeš z menoj. Ti moraš iti z menoj, ne pustim te tu Ivanu.«

»Kaj oče ne pojde?« je vprašala Katica brez strasti.

»On pojde drugam. On gre svojo pot in medve svojo.« Marta je spet pogledala v oči, ki niso ne pritrjevale ne odrekale.

»A kam bi šli?«

»Daleč v svet. Ali nimaš rada sveta?«

»Ne,« je Katica zdaj prvič odkimala. »Kaj bom jaz v svetu?«

Marta je obmolnila. Da, Katica ni imela kaj početi v svetu. Zanj je bilo povsod enako. Ves svet je bil odet v temo in povsod je sijalo isto sonce, ki ga ne bo nikdar videla.

»Skenila sem,« je Marta po premolku strasno pohitela, ker je čutila, da mora začeti z nečim, kar bo Katico lahko zamikalo, »da te pošljem v zavod, kjer se boš naučila igrati in peti. Škoda bi bilo tvojega glasu, če ne bi mogla peti ljudem. Po svetu jih je mnogo, ki se preživljajo tako. Ti bi z glasom, ki ga imaš, lahko pela pred velikim svetom. In ljudje bi ti

povsod ploskali in bi te spet in spet želeli poslušati. Časniki bi pisali o tebi in ljudje po svetu bi govorili o tebi. Pomisli! moriš, kako vesela bi bila jaz, ko bi se zgodilo vse to.«

Videti pa je bilo, da Katica tudi to ni ganilo. Da, svoj čas je Katica hotela po svetu in peti. Bilo je jeni, ko je hodila k organistu. Pa so takrat prav isti ljudje, ki naj bi jo zdaj poslušali, ubili v njej veselje do petja. Se je pela ob večerih, a sama je čutila, da je njej glas slabotnejši, kakor je bil tisti večer, ko je zapela organistu in kakor je bil potem v nedeljo popoldne v cerkvi. Ne, tako ne bo zapela nikdar več.

Pela je ob večerih pri Kostrčevih, ko je vzel Ivan kitaro v roke in ko je Peter rekel: Katica, zapoj nam kaj! Toda pravega veselja ni bilo več. Na prvi pogled je bilo res mikavni, kar je obljubljala mati, vendar Katica ni zaupala svetu, ker je imela z njim grenke izkušnje. Svetu ni bilo do njene pesmi, svet je hodil svojo pot in je pozabljal nanjo. Niti starega dobrega organista ni bilo več k njej, da bi ji rekel, naj mu še kaj zapoje.

»Te vse to nič ne mika?« je vprašala Marta drhte.

»Lepo je že, čutim pa, da me ne mika tako, kakor bi bilo potrebno za tako stvar. In čutim, da ne pojem več, kakor sem pela nekoč. Ljudje bi se mi smejali. Rada bom še pela, vendar samo, če pojdemo spet vsi skupaj po svetu. Ko sta ob nedeljah popoldne utegnili z očetom, bomo sedli kam in takrat bom zapela; ali pa zvečer, ko se bosta vrnila z dela — Ne, mati

jaz ne grem s teboj. To sem ti hotela povedati in hotela sem te prositi, da ostaneš pri nama. Z nama pojdi. Kaj boš sama po svetu? Ali te ne bo nikdar bolelo srce, ko se boš spomnila name, ki sem slepa in ne morem sama nikamor?«

»Ne govori!« je strastno vzkliknila Marta. »Ti moraš z mano. O tem niti ne premišlaj. Tako sem se odločila in pri tem ni nič več premišljati. Kakor je, se bo zgodilo. Ti in jaz pojdeva skupaj; zate bom skrbel, drugega ne bom imela več. Brez tebe pa ne morem živeti.«

»Ne, jaz ostanem tu. Sem se že odločila. Ti pa pravi, kakor misliš. Prišla sem te prositi, da bi si premislila. Spomni se samo, kako je bilo vedno lepo in tako bi lahko ostalo vedno. Oče pravi, da bi tu postavil hišo za nas. Potem bi se vračali sem. Morda bi celo medve vedno bili tu in bi le oče hodil. — Očeta vendar ne boš tako pustila?«

»On bo vesel in zadovoljen, da je tako. Ne skrbi zanj.«

Katica je odmajala z glavo. »Ne, to ni res. Oče te ima rad...«

»Kaj ti veš?« je vzkliknila mati. »Kako bi mogla ti o tem kaj vedeti. Med nama je vse končano, že zdavnaj se je končalo. Ta bo samo vesel, da je tako. Tudi ti si mu v napotje, ker nisi njegov otrok. Vedno je čutil, da mu boš delala same skrbi, ker te bo moral hraniti in oblačiti in mu ne boš nikdar v korist. Si pomislila na vse to? Zdaj, ko si že velika, bi lahko mislila tudi na take stvari in potem ne bi oklevala.«

Danes pričetek razprave o deželni vladni večini Začela so se politična preverjanja in razčiščevanja spornih vprašanj

Danes dopoldne se bo pričelo v Vidmu na sedežu deželne uprave preverjanje deželne vladne večine. Povod je prestop odbornika Vespasiana iz socialdemokratske v socialistično stranko, s čimer se je avtomatično spremenilo razmerje sil v deželni vladi, saj so socialisti pridobili enega, socialdemokrati pa izgubili edinega odbornika. Sedaj socialisti zahtevajo, da se to stanje dokončno formalizira, da se izključi iz deželne večine PSDI in se torej skrči večina iz šestih na pet sodelujočih strank, čemur pa se seveda z vso ostrino upirajo socialdemokrati, ki so dvignili velik preplah in že mobilizirali osrednje vodstvo stranke v Rimu.

To vprašanje je sicer najbolj očitno, vendar ne edino sporno vprašanje deželne večine, saj je v resnici položaj občutno bolj zapleten. Predvsem ni na dnevnem redu samo dežela, temveč tudi zlasti videmska občina, kjer se deželne dileme nekako ponavljajo podkrepjene s sporom, kdo bo novi videmski župan. Kako to vprašanje vse stranke ocenjujejo kot nekaj izrednega, je najbrž tudi razvidno iz tega, da so v videmskem občinskem svetu med drugim kar trije vidni poslanci: za komuniste Baracetti, za demokristjane Bresciani, za socialiste pa kar minister Fortuna.

V Trstu je z deželnimi ravnanji v celotno problematiko večin povezana usoda tržaškega občinskega in pokrajinskega sveta in obeh uprav. Demokristjani so se obvezali, da bodo po dveh letih prepustili tržaško župansko mesto predsedniku Liste za Trst Cecoviniju, nakar naj bi prišlo do rošade tudi na pokrajini. Sedaj župan Richetti svečano zatrjuje, da je pripravljen takoj podati ostavko, tajništvo stranke pa je mnogo bolj oprezno in molči, saj je do prihodnje pomladi še dovolj časa, v politiki pa le redko ostajajo obljube tudi dolg, ki ga je treba plačati. Nekoliko bolj se mudi za deželo, kjer se je KD prav tako obvezala, da bo sprejela v odbor deželnega svetovaleca Liste za Trst, čemur so se odločno uprli socialisti.

Nekako taka so izhodišča stališča najbolj zainteresiranih partnerjev, neuradne govornice pa pričajo o naraščanju temperature in o zaostrovanju odnosov. V ozadju so prav gotovo tudi nekatera druga zapletena vprašanja ne samo strankarskih odnosov temveč tudi odnosov znotraj strank.

Za Slovence na splošno, za krajevno prebivalstvo pa še zlasti, je izredno zanimivo in važno, kako se bo rešila kriza devinsko-nabrežinske uprave. Od volitev je minulo že precej časa in ni jasnih znakov, da bi se stvari hitreje premikale v pozitivni smeri. Uradno se še nadaljujejo razgovori med tremi strankami dosedanje upravne večine KPI, PSI in SSK, dejansko pa se vsi partnerji razgovarjajo med seboj na dvostranskih ravneh, socialisti in Slovenska skupnost pa povrh še z demokristjani.

Sekcija PSI Devin-Nabrežina in Slovenska skupnost Devin-Nabrežina sta nam včeraj poslali naslednje skupno tiskovno sporočilo:

»V ponedeljek, 2. septembra sta se sestali delegaciji občinskih sekcij Slovenske skupnosti in Socialistične stranke v občini Devin-Nabrežina. Delegaciji sta razpravljali o krajevni politični situaciji in si izmenjali mnenja o opravljenem delu, z namenom, da bi zagotovili takojšnjo izvolitev trdnega in učinkovitega občinskega odbora.

Ker je bil sestanek koristen, sta se delegaciji dogovorili, da se bosta čimprej ponovno srečali, da bi poglobili še druge vidike zapletene občinske politične stvarnosti.

V sporočilu se izrecno poudarja, da je bil sestanek koristen, kar je še poudarjeno z napovedjo ponovnega srečanja. Obe stranki sta očitno prišli do ugotovitve, da brez sodelovanja treh občinskih svetovalecev PSI in treh občinskih svetovalecev SSK sploh ne more biti nobene večine v devinsko - nabrežinski občini. V uradnem sporočilu pa se izogibata kakršnikoli napovedi, ali omembi, možnega bodočega zavezništva.

Poučni izlet v vinorodnih krajih Veneta

Zanimiva pobuda Skupnosti vrtnarjev iz Podlonjerja, z Vrdele in od Sv. Ivana

Naša bližnja in daljna preteklost ima globoke korenine v zemlji, na zemljo sta vezana usoda in delo naših prednikov, njihove navade in običaji, njihova in naša narodna zavest. Skupnost vrtnarjev in vinogradnikov, ki deluje na območju Podlonjerja, Vrdele in Svetega Ivana, je pred leti nastala prav z namenom, da se naveže na to preprosto in vendar bogato dediščino in z njo oplemeniti še tiste skromne ostanke kmetijstva, ki je zaradi vse večje cementne ofenzive v predmestju zadobilo bolj videz dopolnilne dejavnosti ali celo konjička. Kljub temu se vedno več ljudi, med temi je dosti mladih, z navdušenjem posveča panogi, ki ima v bodočnosti zanimive možnosti razvoja: vinogradništvu in kletarstvu. Skupnost prireja že sedem let zapovrstjo razstavo vin, ki dosega zadnja leta po mnenju strokovnjakov in žirije vse boljše kvaliteto. V tem se kaže skrb organizacije in posameznikov za vestnejše obdelovanje trte in za umnejše kletarjenje. Razna predavanja so tudi prispevala svoje: vinogradniki so pred nedavnim z velikim zanimanjem sledili izvajanjem inženirja Seljaka, ki je predaval o boleznih vinske trte.

V soboto, 31. avgusta, pa je skupnost vrtnarjev in vinogradnikov priredila poučni izlet v Conegliano, ki je z bogato vinorodno okolico znan po

vinu »prosecco«. Zjutraj so si izletniki ogledali zadržno klet v kraju Soligo. Ravnatelj kleti je razkazal pistoro, opisal tehnologijo, ki jo tam uporabljajo, in nekaj značilnosti celotne proizvodnje, ki gre od zbiranja grozdja do plasiranja buteljčnih vin na tržišče. Sledila je pokušnja vin. Kosilo v restavraciji »Da Lino« v kraju Solighetto je bilo za marsikoga pravo doživetje in dokaz, da je okusno pripravljena hrana in serviranje primerenih vin mojstrstvo in neke vrste kultura, ne pa samo zadostitev človekovih vsakodnevnih potreb. Popoldanske ure so organizatorji namenili ogledu muzeja v Susegani, ki je posvečen kmečkemu življenju v Venetu. Muzej je bil ustanovljen leta 1972, v njem je razstavljenih kakih 2000 predmetov, ki pričajo o kmečkem življenju, kot se je razvijalo v razdobju desetih stoletij. V lepo urejeni domačiji na griču je 15 soban, v katerih so razstavljeni predmeti, ki jih je kmečki človek uporabljal na polju, v vinogradih, v gozdu, v hlevu, v hiši itd.

Izlet vinogradnikov iz Podlonjerja, z Vrdele in od Svetega Ivana je pomenil vsekakor obogatitev za vse udeležence in priložnost, da so se skupaj zbrali ljudje, ki jih družijo podobni interesi in velika ljubezen do zemlje, do dela v vinogradu in v kleti.

Pred 55 leti so obsodili na smrt Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča

O niste zaman v Bazovici nam pali, ki uporniško kri za svobodo ste dali, za nas žrtvovali življenja pomlad...

Te verze je nabrežinski pesnik Igo Gruden namenil štirim bazoviškim junakom — Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču, ki jih je fašistično »Posebno sodišče za zaščito države« 5. septembra 1930 obsodilo na smrt in so jih ob zori, 6. septembra istega leta, ustrelili na takratnem vojaškem strelišču pri Bazovici.

Jutri bo torej poteklo 55 let od tega dogodka in razsodbe na prvem tržaškem procesu, na katerem je bilo 12 soobtožencev obsojenih na od 2 do 30 let ječe. Drugi skupini 30 aktivnih narodnih revolucionarjev je Posebno sodišče sodilo nato decembra 1931. Na drugem tržaškem procesu, ki je bil decembra 1941 prav tako v Trstu so obsodili na smrt Pina Tamažiča in njegove tovariše in to obsodbo tudi izvršili.

Odbor za proslavo bazoviških žrtev bo v petek popoldne položil vence na tržaškem pokopališču, v nedeljo 8. septembra pa bo na bazoviški gmajni ob spomeniku že tradicionalna spominska svečanost, z začetkom ob 15. uri.

Spomenik bazoviškim junakom so postavili takoj po koncu vojne, kjer se od tistega septembra dalje neprekinjeno vrstijo leto za letom svečanosti v spomin na štiri junake, ki so postali za vse Slovence simbol upora proti fašizmu in kjer se ob teh priložnostih srečujejo napredni in zavedni Slovenci, skupno z demokratičnimi Italijani, da izpričajo svojo solidarnost z žrtvami fašističnega terorja.

Fašistične in desničarske sile se dobro zavedajo, da je ta spomenik zelo drag vsem Slovincem, vsem demokratom. Zato so ga že nič kolikokrat oskrnili, datumih teh skrunitev pa so na spomeniku tudi zapisani: v opomin skruniteljem, pa tudi v spodbudo nam vsem,

da nadaljujemo z bojem, ki so ga ti junaki začeli, da se borimo za dosego enakopravnosti z večinskim narodom, da se borimo za spoštovanje naših pravic. Partizanski borci in narodnoosvobodilno gibanje so pravilno ocenili pomen smrti bazoviških junakov ter so aprila 1944 poimenovali eno od slovenskih partizanskih brigad »Bazoviška«, ki je bila, zaradi hrabrosti svojih borcev, imenovana za udarno brigado.

3. decembra 1978 je bila po bazoviških junakih poimenovana tudi slovenska osnovna šola v Rojanu, kjer so vklesani verzi pesnika Miroslava Košute, ki se končujejo »Njihova kri je klila v semenju za zmagoviti osvobodilni boj slovenskega naroda. Tebe njihova žrtev zavezuje, da živiš prost in ponosno in da nikdar ne zamre spomin na čas, ki naj se ne povrne.«

Prizor s svečanosti pred spomenikom na bazoviški gmajni leta 1946

Začetek seminarja za vzgojiteljice

S prvim predavanjem za vzgojiteljice se bo danes začel letošnji 21. seminar za vzgojiteljice, učiteljice in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v tržaški pokrajini, ki ga prireja Republiški komite za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo SR Slovenije v sodelovanju s tržaškim šolskim skrbništvom.

Glavna tema, ki jo bodo letos obravnavale vzgojiteljice, je plesna vzgoja predšolskih otrok. Na to temo bo danes dopoldne v prostorih učiteljskega Slomšek predavala prof. Breda Krolčič iz Ljubljane, jutri pa se bodo vzgojiteljice v koprskem vrtcu za Slavnikom seznanile tudi s praktičnim pristopom do plesne vzgoje. Danes in jutri bodo sledile seminarju vzgojiteljice A skupine, pojutrišnjem in v soboto pa bodo prišle na vrsto še vzgojiteljice B skupine. Didaktična ravnateljica priporoča vzgojiteljicam naj se udeležijo seminarja v športni opremi.

Po vzgojiteljicah bodo prišli na vrsto učitelji (9. in 10. septembra), uradna otvoritev letošnjega seminarja pa bo v sredo, 11. septembra, v Kulturnem domu. Pred uradno otvoritvijo bo dr. Milko Matičetov predaval o svojih raziskovanjih ljudskega izročila med Slovenci v Italiji.

Obisk pri zgoniških malčkih ob odprtju občinskega vrtea Veseli ringaraja v zgoniškem vrtcu

Veseli otroški ringa - ringa raja nas je včeraj dopoldne pozdravil ob prihodu v zgoniški občinski otroški vrtec, v katerem se je — po poletnem premoru — v ponedeljek spet začel pouk.

Že sam vhod v poslopje nas je opozoril, da tu »skraljujejo« najmlajši: odprl nam je namreč mali Matej, eden od štirih letošnjih novincev.

kov, ki pa se je v samih dveh dneh že tako vživel v novo otroško skupnost, da bi ga lahko imeli za pravega veterana. S pomočnico Nado nas je pospremil do igralnice, kjer so ostali otroci zgoniškega vrta skupaj z vzgojiteljico Natašo v krogu peli prav priljubljeno otroško pesem o nagajivi muci.

Zgoniški vrtec obiskuje letos 23

otrok. Fantje so v veliki večini, saj jih je kar 15. Tudi med letošnjimi novinci je bil »moški« delež večji od »ženskega«. Poleg Mateja so v ponedeljek prvič prestopili prag otroškega vrta še Bojan, Damjan in Tjaša. Če izvzamemo nekaj razumljivih kapljic solza, so se vsi malčki kaj kmalu spoprijateljili s starejšimi otroki. »Vključitev novih otrok v vrtec je sedaj lažja kot je bila pred leti, ker se otroci na vasi že prej spoznajo med sabo in tudi na splošno živijo sedaj več 'med ljudmi' kot nekdaj,« je povedala pomočnica Vojka.

Naš prihod je »presenetil« malčke. Za nekaj trenutkov so umolkli, nato pa začeli že spet čebeljati med samo. Eden od najmlajših se je medtem povzpel na lesenega konjička in se začel jahajoče pozibavati na njem. Minilo je le nekaj minut, ko se je iz mladih grl oglasila skupna želja po odhodu na dvorišče. Jutranja orosela trava se je bila medtem že osušila, tako je bilo mogoče ugoditi njihovi želji. Postrojeni v vrsti so malčki izšli iz poslopja in na res lepo urejenem deloma travnatem deloma z gramozom posutem

dvorišču hitro stekli k številnim igralnim strukturam.

Starejši fantje so se z lopaticami in plastičnimi vrči lotili peskovnika, dve deklici sta se gugalni na gugalnici ci, najmlajše je zamikal vrtljak, nekateri pa so se eden za drugim spuščali po toboganu. »Otroci se seveda najraje igrajo na dvorišču,« je povedala vzgojiteljica Nataša. »Navdušujejo pa jih tudi izleti v bližnjo okolico. Izleti bodo prišli kmalu na vrsto, seveda ob lepem vremenu.« Doslej je pouk v vrtcu omejen na popoldansko izmeno, čez kakih deset dni, dva tedna, ko bodo v vrtcu dobili tudi kosila, pa se bo nadaljeval po rednem celodnevem urniku.

Po mnenju vzgojiteljice in obeh pomočnic kaže občinska uprava veliko zanimanje za vrtec: ob začetku vsake sezone ga obogati z novimi igračami, učili, predmeti in drugimi učnimi pripomočki. Letos so občinski delavci posuli prednji del dvorišča z novim gramozom, kar pa je, seveda nehoti, povzročilo osebju otroškega vrta nekaj preglavic: otroci, ki so se prvi dan hlastno vrgli v igro z »belimi kamenčki«, so se namreč med igro kar lepo oprušili...

Tiskovna konferenca škofa Bellomija in sodelavcev

Trst bo središče III. tedna cerkvene umetniške dediščine

Prihodnji ponedeljek, 9. septembra, se bo v Trstu začel III. vsedrjavni teden cerkvene zgodovinsko-umetniške dediščine v Italiji, izjemna priložnost za širok pregled mogočnega umetniškega in zgodovinskega bogastva, ki se je skozi stoletja napokopilo na območju Furlanije - Julijske krajine in Istre. V ta namen so se škofje štirih deželnih škofij, in tiste v Pordenonu, že pred meseci odločili uresničiti pobudo vatikanske komisije za cerkveno umetnost v Italiji na območju, ki obsega vso dežel z združevalnim in vzemirljivim središčem Oglejem, in seže preko meje do Poreča in njegovega obdudovanja vrednega evfrazijanskega kompleksa. Tak geografski, zgodovinski in umetniški okvir opravičuje tudi naslov enotedenskega simpozija: »Oglejske korenine in drugi kulturni prispevki v škofijah severovzhodnega Jadrana«.

S temi mislimi je na včerašnji tiskovni konferenci v Novinarskem krožku predstavil bližnji teden cerkvene umetnosti tržaški škof msgr. Lovrenc Bellomi, ki so ga spremljali tudi nekateri člani pripravljalnega odbora oziroma raziskovalci cerkvene umetniške dediščine. Večina jih je domačinov, kar je msgr. Bellomi še posebej poudaril, v svojih poročilih pa bodo obravnavali skoraj vsa

področja zgodovinske in umetniške produkcije cerkvenega značaja. Od ponedeljka, ko se bo simpozij začel v Trstu, do vključno sobote, ko se bo selil v Oglej, Gradež, Videm, Passariano, Čedad, v Gorico, Poreč, Pordenon in v Concordio ter se spet zaključil v Trstu, se bodo izvedenci in raziskovalci lotili monumentalnih, arhitektonskih, slikarskih in kiparskih vidikov cerkvenih stavb, njihove notranje opreme ter problemov njihove zaščite in restavriranja. Posebej bodo obravnavali škofijske muzeje, knjižnice in arhive, prostora pa bo tudi za poglobitev teološke, zgodovinske in kulturne narave, na kateri temelji sakralno umetniško snovanje in prispeva k njegovemu boljšemu razumevanju.

»Cerkvena kulturna dediščina je last nas vseh, vernikov in laikov, zato zadeva vso družbeno skupnost,« je poudaril škof Bellomi in pozval k skupnim prizadevanjem za preprečitev njenega propadanja. Naj ob zaključku zapišemo, da se bo na simpoziju vrstilo kar 34 poročevalcev, med katerimi so številni univerzitetni docenti, raziskovalci, ravnatelji muzejev, ugledni restavratorji in cerkveni dostojanstveniki, ki se posvečajo skrbi za ohranitev spomenikov sakralne umetnosti.

Pod pokroviteljstvom Tržaške občine

V Trstu bo mednarodno srečanje godb na pihala

V polovici septembra bo v Trstu slikovito srečanje godb na pihala, na katerem bo nastopilo pet godb iz Trsta, Avstrije, Furlanije in Slovenije. Po-budnik srečanja je folklorna skupina Refolo iz Šklednja, ki bo na tak način praznovala 10-letnico obstoja.

Osrednja prireditev bo v soboto, 14. septembra. Na ta dan bo ob 18.30 sprevod godb na pihala krenil od Pomorske postaje do Trga Unità. Na čelu spreveda bo godba na pihala milice v Celovcu, sledile bodo godba iz Morte-gliana (videmska pokrajina), mladinska godba iz Pirana in še godba tržaskih občinskih rekreacijskih centrov in godba skupine Refolo. Po sprevodu bo na Trgu Unità krajši koncert, nakar se bodo udeleženci srečali s tržaškim županom.

Pokroviteljstvo nad vso prireditvijo je sprejela Tržaška občina. Ob tej glasbeni prireditvi lahko napišemo, da je tudi sad stikov, ki jih imajo skupina Refolo in ostale z raznimi društvi v Avstriji in drugod. Srečanje godb na pihala pa bo prav gotovo privabilo na ulice veliko občinstva, saj so takšni koncerti zelo priljubljeni.

Seminar ruščine v Dijaškem domu »S. Kosovel«

V prostorih Dijaškega doma »Srečko Kosovel« je v teku seminar ruščine, ki ga organizira Združenje Italija - ZSSR. Pomembnost seminarja, kakor nam je povedala voditeljica združenja Megi Pepeu, je predvsem v tem, da je letos prvič v Trstu. Tečaj je namenjen profesorjem ruščine in univerzitetnim študentom. Program je precej intenziven. Pod vodstvom treh profesorice ruske narodnosti imajo udeleženci v dopoldanskih urah praktične vaje na šoli za prevajalce, popoldne pa imajo lekcije v Dijaškem domu. Večeri so namenjeni kulturnim programom in družabnosti, kot predvajanje filmov v ruskem jeziku, petju slovenskih, italijanskih in ruskih pesmi. Ker je veliko študentov iz drugih italijanskih mest, predvideva seminar tudi nekaj obiskov v okolico. V soboto so na primer v Miramaru prisostvovali predstavi »Luči in zvoki«, v nedeljo pa so šli na izlet v Oglej.

Seminar, ki se je začel 26. avgusta in bo trajal do 7. septembra, je deležen precejšnjega zanimanja — šteje namreč 45 udeležencev.

Zanimive pobude Centra za umsko zdravje v Ul. Valussi

Center za umsko zdravje v Ul. Valussi bo ob sodelovanju zadruga »Il posto delle fragole« priredil zaključne rekreative dejavnosti prvi teden v oktobru in ne sredi septembra kot je bilo sprva načrtovano. Tekma v ribolovu se bo odvijala 6. oktobra z začetkom ob 9. uri. Prireditelji bodo poskrbeli tudi za prevoz udeležencev tekmovalja s pomola Audace do Malega jeza »Luigi Rizzo«. Fotograf-ske posnetke na prosto temo in na temo »Nenavadno poletje« morajo ti-sti, ki se hočejo udeležiti fotografskega natečaja, oddati najkasneje do 1. oktobra. Slike v črno-belem in v bar-vah bodo ocenjene ločeno. Prijave za tekmovanje sprejema zadruga »Il posto delle fragole«, Ul. S. Cillino 16 v paviljonu P, tel. 54903, ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 12. ure. Vpisovanja sprejema tudi Center za mentalno higieno v Ul. Valussi 5, tel. 775295.

Nagrajevanje obeh tekmovalnj bo 6. oktobra v Centru za mentalno hi-gieno, ob tej priložnosti bo na pro-gramu tudi veliko praznovanje, ki bo zaključilo vrsto poletnih pobud, ki jih Center organizira zato, da bi zmanjšal razkol prihodkov in odu-ženosti med zdravimi in umsko priza-detimi ljudmi.

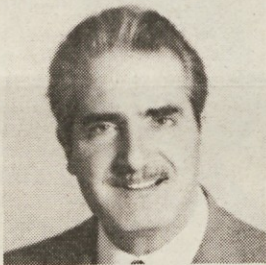
Preklicana stavka pokopališčnih delavcev

Današnja napovedana stavka poko-pališčnih delavcev je bila včeraj zju-traj preklicana.

Stavko, ki jo je oklical sindikat CG IL, so preklicali potem, ko je odbor-niki Vatovani na skupščini delavcev obvestil prisotne, da je občinski od-bor sprejel sklep, da se zaposli 7 novih pokopališčnih delavcev,

Prerano je za vedno odšel naš pre-dragi

Giuliano Košuta

Pogreb bo jutri, 5. septembra, ob 10.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče v Križ.

Žalostno vest sporočajo: mama An-tonija, žena Anna, hči Nives, brat Lu-ciano z družino in drugo sorodstvo.

Namesto cvetja darujte v dobrodel-ne namene.

Opčine, Križ, 4. septembra 1985

Ob težki izgubi Giuliana Košute se pridružujeta žalovanju družine Gior-gio in Pierina Fortunat.

† Tiho je odšla naša draga

Frida Vovk por. Metlika

Žalostno vest sporočajo mož Pino, sin Pino z Livio, hči Claudia s Silvi-jem, vnuki in drugo sorodstvo.

Pogreb bo jutri, v četrtek, 5. t.m., ob 10.15 iz mrtvašnice glavne bolniš-nice.

Trst, 4. septembra 1985

Draga Gabrijela, ob prerani izgu-bi očeta Rinalda ti bivši sošolci s trgovskega tehničnega zavoda »Žiga Zois« izrekamo iskreno sožalje.

Ob prerani smrti očeta Rinalda Pe-caricha izreka iskreno sožalje kole-gici Gabrielli

kollektiv Agroforesta

Ravnatelj tudi v imenu slovenske šole na Tržaškem izrekajo globoko sožalje hčerka profesorja dr. Iva-na Baše ob smrti ljubljenege očeta.

Nova centrala (in nova tel. številka) za tržaško občino

Od danes dalje bo lažje telefonira-ti na tržaško občino, brez dosedanjih čakanj in zamud. Ob 11. uri bodo nam-reč uradno predali svojemu namenu novo moderno telefonsko centralo. Nov telefonski »sistem« tipa IBM 1750, ki ga je tržaški občini dala v najem telefonska družba SIP, ima skupno 48 linij (notranje in zunanje) in bo omogočil istočasno 144 telefon-skih pozivov. V sklopu nove centra-le bo delovalo 452 notranjih telefo-nov. Centrala je povsem elektronska, zaposlila pa bo tri operaterje.

Z uvedbo nove centrale bo tržaška občina tudi zamenjala svojo telefon-sko številko: kdor bo želel poklicati tržaško občino bo moral odslej (na-mesto stare številke 7368) zavrteti številko 6751.

Manifestacije SSK v Osimu

Slovenska skupnost namerava pro-slaviti 10. obletnico podpisa Osimskih sporazumov na svojevrsten način. Te-ga dne (10. novembra) bo namreč, kot je na nedeljskem prazniku stran-ke v Boljuncu napovedal Rafko Dol-har, priredili avtobusni izlet v Osi-mo, kjer bodo priredili manifestacijo za globalno zaščito slovenske narod-nostne skupnosti. Dolhar je pozval vso slovensko zamejsko javnost k šte-vilni udeležbi.

Razstavo o bombnih napadih na Trst leta 1944 bodo letos priredili v Palači Costanzi

Od 9. do 22. septembra bo v Palači Costanzi razstava slik »Bombni na-padi na Trst leta 1944«, ki jo pri-reja rajonski odbor za mir od Sv. Jakoba, s Pončane in od Magdalene. Razstavo so priredili že lansko po-letje: 10. junija je bilo na Trgu pri Sv. Jakobu, naslednjega dne in za približno teden dni v krožku Fanin ACLI pri Sv. Jakobu, naslednja dva tedna pa na šoli ENAOLI v Istrski ulici. V primerjavi z letošnjo, je bila lanska razstava namenjena predvsem prebivalcem Sv. Jakoba. Zaradi u-speha, ki ga je doživela, je odbor za mir sklenil, da jo letos ponovi. Letošnja razstava je bogatejša, po-leg večjega števila slik, bodo raz-stavljeni tudi razni dokumenti in pričevanja. Podnapisi bodo dvojezični. Pri tej pobudi sodelujejo tudi druge organizacije in posamezniki. Fotografski material so na primer dali na razpolago zgodovinski muzej pristaniške ustanove, raziskovalni in študijski urad sindikata CGIL, mest-ni muzej za zgodovino in umetnost.

Irene in Peter Zupan ter mali Marko se veselijo rojstva

IVANA

Z njimi se veselijo kolegi in prijatelji podjetja Infordata.

Tudi odsek za zgodovino NSK je sodeloval in prispeval, da bi bila razstava čim bolj zanimiva. Kakor nam je dejal predsednik odbora za mir Andrea Spaccini, ni namen raz-stave samo proslaviti 40-letnico o-svoboditve, temveč da bi predvsem mladi spoznali težko zgodovinsko ob-dobje svojega rojstnega mesta.

Odbor za mir, ki ga sestavljajo pripadniki različnih italijanskih in slovenskih organizacij, ima za cilj dosego in ohranitev miru. Mir po-meni tudi prijateljsko sožitje s slo-vensko manjšino, ki živi na Trža-skem. Prav zaradi tega je pomemb-no, da pri takih pobudah slovenske in italijanske organizacije med se-boj sodelujejo.

F.S.

Dve potujoči rajonski tržnici

S tem mesecem bosta odprti dve novi potujoči rajonski tržnici. Prvo leto bosta delovali poskusno. Prva, ki je bila odprta včeraj, je postavlje-na na Drevoredu Romolo Gessi, dru-ga pa bo postavljena v bližini Ferdi-nandea in bo začela delovati v so-boto, 7. septembra.

Obe tržnici bosta izmenično poslo-vali vsak torek in soboto od 8. do 13. ure.

UMRL JE DR. IVAN BAŠA

V starosti 79 let, rodil se je 19. julija 1906 v Dolnji Bitnji pod Pre-mom, je v Trstu umrl dr. Ivan Baša, kmetijski izvedenec, šolnik in šol-ski funkcionar.

Pokojnik je obiskoval osnovno šolo na Premu in v Ljubljani, kjer je po prvi svetovni vojni v letih 1918-1925 hodil v realko in maturiral, po-tem pa se je vrnil v Italijo ter po odsluženju vojaščine študiral in di-plomiral leta 1933 na fakulteti za kmetijstvo v Perugii.

Po povratku v domače kraje je dr. Ivan Baša poučeval kmetijsko-tehnične predmete na dveletnem strokovnem kmetijskem tečaju v Ilirski Bistrici (1933-1938) ter kot profesor in ravnatelj na enoletnem kmetij-skem tečaju v Lokvi (1938-1941) in nekaj tudi na strokovnem kmetij-skem tečaju v Šklednju, služboval pa je tudi v Ljubljani. Po osvoboditvi je prišel v Trst in poučeval najprej na dveh srednjih šolah v Trstu, od leta 1968 do upokojitve leta 1975 je bil ravnatelj slovenske nižje srednje šole Fran Erjavca v Rojanu. Ker je bil leta 1947 dodeljen Pokrajinskemu kmetijskemu nadzorništvu in bil tam v službi do leta 1968, v tem času ni poučeval, pač pa se je toliko bolj zavzeto posvetil vodenju kmetijskih tečajev Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva po slovenskih vaseh in pisanju strokovnih člankov iz kmetij-stva v Primorskem dnevniku, takratnem Ljudskem tedniku, v Gospo-

darstvu in v drugem slovenskem tr-žaškem tisku. Že od leta 1947 do pred dvema letoma je vodil rubriko kmetijskih oddaj na radiu Trst A, sodeloval je pri raznih koledarjih in priročnikih.

V letih od 1953 do 1957 je bil sveto-valet in potem vrsto let odpravnik urada za slovenske srednje šole pri šolskem skrbništvu v Trstu. V tem svojstvu je aktivno živel s problemi slovenske šole, prisostvoval raznim seminarjem za šolnike in šolskim pri-reditvam.

Med zadnjo vojno je, čeprav je o-pravljal javno funkcijo v Lokvi na Krasu, bil naklonjen narodnoosvobo-dilnemu gibanju, kateremu se je po-leti 1944 tudi priključil z vstopom v partizanske vrste. Med drugim je bil predavatelj na oficirski šoli Glavne-ga štaba NOV Slovenije v Metliki. Takoj po osvoboditvi je nekaj časa delal v odseku za zadrugištvo pri gospodarskem oddelku PNOO. Od le-ta 1979 do zadnjega je bil tudi član nadzornega odbora Kmečke zveze, kateri je rade volje nudil svoje zna-nje in usluge.

Kot predavatelj in pisec strokovno praktičnih člankov in vojda radijskih oddaj iz kmetijstva, je bil široko znan med našimi ljudmi. Bil je mir-nega in dobrega značaja, človek ra-zumevanja za težave in stiske sočo-levka.

Naj mu bo miren zadnji počitek. Jože Koren

Huda nesreča pri delu v glavni bolnišnici

Pridržana prognoza za zidarja

Do hude nezgode pri delu je vče-raj okrog 15. ure prišlo na notranjem trgu v glavni bolnišnici, kjer so de-lavci zamenjavali odtočne cevi pri bolnišnični menzi.

Samokolnico polno cimenta je pe-ljal 26-letni zidar Giuseppe Mattarese, ki stanuje v Ulici Fabio Severo 72. Ko je zapeljal na desko, se je spotak-nil in padel, nanj pa je padla tudi samokolnica s cementom. Pri tem si

je tako močno poškodoval desno stran prsnega koša, da so ga sprejeli na urgentni oddelek glavne bolnišnice s pridržano prognozo.

● Danes, 4. t.m., ob 17.30 bo svečano odprt novi sedež Zveze upokojencev CGIL v Drevoredu Campi Elisi 38/B. Na otvoritev so vabljeni tudi vsi upo-kojenci in starejši občani iz tega ra-jona.

TRŽAŠKA POKRAJINA

Tržaška pokrajinska uprava bo za leto 1985 dodelila slabovidnim osebam, ki imajo pravico do pomoči, denarna sredstva za kritje stroškov za nakup naprave OPTACON, ki slabovidnim osebam omogoča branje normalnih črk.

Prošnje za pridobitev teh finančnih sredstev morajo biti podpisane od pro-silcev ali njihovih zakonitih predstavnikov. Prošnje morajo prispeti v tajništvo predsedstva tržaške pokrajinske uprave na Trgu Vittorio Veneto 4 (II. nadstr.) najkasneje do 12. ure 14. septembra 1985. Prosilci lahko pošljejo prošnjo s priporočeno pisemsko pošiljko (raccomandata con A.R.) ali pa jo neposredno vložijo v tajništvo pokrajinske uprave.

K prošnji, v kateri mora biti potrjeno znanje uporabe OPTACONA, mora biti predloženo (le če ni bilo že oddano pokrajinski upravi) zdravstveno potrdilo o stanju vida prosilca, potrdilo o njegovem šolskem ali zaposlitvenem položaju in obsežna dokumentacija o sedanjem ekonomskem stanju družine, kateri pro-silec pripada.

Podrobnejše informacije nudi pokrajinski urad za socialno pomoč (Ufficio Assistenza Provinciale - Ul. Cellini 3 - Trst - tel. 61812/61822) vsak dan med 8. in 14. uro.

V Terčonovi knjigarni v Nabrežini

Ob knjižni ponudbi tudi učbeniki časopisi in pisarniške potrebščine

V petek pozno popoldne sem obiskala Terčonovo knjigarno v Nabrežini, da bi se z upraviteljem pogovorila o njenem petletnem delovanju. Zakonca Terčon sta me vljudno sprejela in rade volje odgovarjala na moja vprašanja. Čeprav je prostor majhen, imajo v knjigarni na razpolago najrazličnejše slovenske in italijanske knjige. Poleg knjig so na policah časopisi, revije, pisarniške in šolske potrebščine in celo igrice. Da bi ugodili potrebam vaščanov, ki tudi v nedeljah in ponedeljkih želijo kupiti časopis ali pa listek za avtobus, je knjigarna zaprta samo v nedeljo popoldne.

»Kakor vidite«, je dejala gospa Terčon »imamo veliko dela. Zlasti sedaj, ko se bo kmalu začelo šolsko leto, zamudimo precej časa, da pospravimo in uredimo vse nove stvari, ki nam jih pošiljajo. Na žalost pa je prostor majhen. Velikokrat smo že naprosili občino naj nam dodeli večje prostore, a zaman. Če bi bila trgovina večja, bi lahko vse lepše uredili. Marsikdo si brez namena, da bi kaj kupil, rad ogleduje knjige če so te razvrščene po policah.«

»Ali prihaja k vam veliko ljudi?« vprašam gospoda Terčona.

»Knjigarna je zelo obiskana zlasti zaradi časopisov in pisarniških potrebščin. Prodajamo tudi veliko šolskih učbenikov za italijanske in slovenske šole. Resnica pa je, da Nabrežinci hodijo raje v Trst po knjige. Nasprotno pa nas okoliške vasi veliko več obiskujejo.«

Medtem ko se pogovarjamo, vstopi kdo v trgovino in kupi časopis ali pa listek za avtobus. Dijakinja povpraša po novih peresnicah, mlada mati pa kupi svoji mali hčerki naslikane kocke.

»Zelo bi mi bilo všeč imeti na razpolago več didaktičnih igrice. Upam, da se nam bo to v prihodnje posrečilo. Ko bom nehala s poučevanjem, bom lahko posvetila knjigarni več časa in tako priskočila možu na pomoč.«

»Torej se vaš poklic ujema z delom v knjigarni. Vi pa, gospod Terčon, ki delate tukaj ves dan, bi mi

lahko povedal, katere knjige ljudje najraje kupujejo?«

»Med italijanskimi knjigami prodamo največ otroških knjig in nekaj romanov. Veliko uspeha imajo knjige o Krasu. Kar se pa tiče slovenskih knjig, prodamo največ otroških in mladinskih. Precejšnje povpraševanje je tudi po knjižnih novostih. Nekatere knjige, kot na primer šolske, si preskrbimo po naročilu. Za turiste smo letos naročili več vrst revij in časopisov v tujem jeziku. Veliko prodajamo tudi slovenskih revij, kot Jano, Teleks, Našo ženo in Zdravje. Otroci radi berejo Cicibana, Pionirja in podobno. Starejše ženske pa najraje prebirajo ljubezenske romane iz zbirke »Harmony« ali pa pripovedi o življenju zdravnikov.«

»Ali berejo ljudje več pozimi ali poleti?«

»Zaradi televizije«, mi gospod Terčon odgovori, »ljudje berejo danes manj kot včasih. Med zimo in poletjem ni velike razlike. Vsekakor pa so poleti ljudje bolj prosti in lahko posvečajo branju več časa.«

»Kmalu bodo počitnice mimo in se bo šolsko leto začelo. Najbrž so se tudi letos šolske potrebščine podražile.«

»Šolske potrebščine so se letos podražile kar za 20 odstotkov«, mi odgovori gospod Terčon. Njegova žena pa doda: »za mojo vnukinjo, ki bo letos obiskala peti razred osnovne šole, so za zvezke in ostalo, njeni starši potrošili 40.000 lir. Zvezki pa niso vsi enako dragi — kartonirani in tišti, ki so lepo naslikani so seveda dražji. Moti pa me, da bi za šolski dnevnik marsikdo dal tudi 15.000 lir, za knjigo pa se mu zdi ista vsota denarja previsoka.«

FAUSTA SISTI

včeraj-danes

Danes, SREDA, 4. septembra

SONCE vzhaja ob 6.30 in zahaja ob 19.38. — Dolžina dneva 13.08. — Luna vzhaja ob 21.43 in zahaja ob 11.32.

Jutri, ČETRTEK, 5. septembra

LOVRENC

Vreme včeraj: temperatura zraka 24,4 stopinje, zračni tlak 1017,2 mb rahlo pada, brezvetrje, vlaga 79-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 24,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Arianna Di Giovanna, Alberto Righini, Denis Delbello, Martina Starace, Francesco Zenari, Michele Nocera.

UMRLI SO: 64-letni Romeo Solchi, 53-letni Rino Bartoli, 75-letna Evelina Muzio, 80-letna Maria Pizziga vd. Turco, 60-letni Giuliano Cossutta, 75-letni Carlo Mulini, 63-letni Giuseppe Sirol, 52-letni Pietro Brecevic, 79-letni Ivan Baša, 95-letni Edeardo Schott, 81-letni Stefano Stefanovic, 79-letni Giordano Venturini.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)
Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Fel-luga 46, Ul. Mascagni 2, Prosek, Zav-lje.

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Prosek, Zavljje.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpriznana od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sešljan: tel. 299-197.

razstave

Od 6. do 13. septembra bo v tržaški občinski galeriji - Trg Unità razstavljal svoja dela slikar Silvio Pecchiar - Pečarič.

M. PAHORJEVA

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE
V TRSTU

SEZONA 1985-1986

Anton Tomaž Linhart

Ta veseli dan ali Matiček se ženi

komedija v dveh delih (petih slikah)

V petek, 6. septembra, ob 20.30 na dvorišču Prosvetnega doma na OPČINAH

V soboto, 7. septembra, ob 20.30 na vrtu Gospodarske zadrage v BAZOVICI

NE ZAMUDITE!

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Barkovlje obvešča, da bo danes, 4. t.m., ob 20.30 v društvenih prostorih redna odborova seja.

KD Slovan - Padriče obvešča vse pevke in pevce, da so se pričele redne pepske vaje za sezono 1985-86 in sicer ob ponedeljkih in četrtek ob 20.30 v prostorih Gozdne zadrage.

PD Kolonkovec prireja 7. in 8. septembra TRADICIONALNI PRAZNIK SOLATE. Program: v soboto, ob 16. uri na kmetiji g. Alojza Debelisa - Ul. Ventura 29 tekmovalno v hitrosti sajenja solate, ob 17. uri odprtje kioskov na dvoršču društva v Ul. Zenjan 46, ob 19. uri ples z ansamblom Pomlad; v nedeljo, ob 15. uri odprtje kioskov, ob 16. uri v prostorih društva razstava in izvolitev najlepše solate, ob 19. uri ples z ansamblom Pomlad in nagrajevanje.

Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Julijske krajine »Doberdoba« prireja 7. in 8. septembra v Zgoniku LOVSKI PRAZNIK. V soboto, ob 17. uri otvoritev praznika z nastopom lovskega pevkega zbora, ob 18. uri na šoli 1. maj 1945 otvoritev lovske razstave in likovne razstave umetnikov Marte Werk in Claudia Klariča - Clarija, ob 20. uri ples z ansamblom L. Furlan; v nedeljo, ob 9. uri pričetek balinarskega turnirja, ob 16. uri odprtje kioskov in razstave, ob 19. uri nagrajevanje zmagovalcev balinarskega turnirja, ob 20. uri ples z ansamblom L. Furlan.

Mešani pevski zbor Primorec - Tabor vabi na prvo vajo v novi sezoni, ki bo danes, 4. septembra, ob 20.30 v Ljudskem domu v Trečah.

Zenski zbor Tabor vabi stare in nove pevke na prvo vajo, ki bo danes, 4. septembra, ob 20.30.

kino

Eden 15.30—22.00 »Il profumo del peccato«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Fenice Danes zaprto. Jutri ob 17.00 »Il codice del silenzio«. Prepovedan pod 14. letom.

Excelsior 17.00 — 22.15 »L'ultimo drago«. Glasbeni film.

Nazionale Dvorana št. 1 16.00 — 22.00 »Calze nere per le vedove supersex« in »Delicatezze bagnate di mia cugina«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 16.30 — 22.00 »Un lupo mannaro americano all'ombra«.

Dvorana št. 3 16.30—22.00 »La terrificante notte del Demonio«. Film za vsakogar.

Mignon 16.30—22.15 »Il piacere«.

Grattacielo 18.00 »Phenomena«. Režija Dario Argento. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Capitol Danes zaprto.

Vittorio Veneto 16.30 »Wendee, la chiave del piacere«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Lumiere 16.30—22.00 »Semme publique«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Alcione 16.00—22.00 »Brainstorm - Generazione elettronica«.

Radio 15.30 — 21.30 »Pon-pon n. 2«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob gospe Mare Rakovšček daruje Jelka Cvelbar 20 tisoč lir za Sklad M. Čuk.

Danes slavita 25-letnico poroke

ALDO in MIRANDA ZOBEC

Iskreno jima čestita

KD F. Prešeren

Danes slavita 25 let skupnega življenja

NEVA in ALDO ŠTEFANČIČ

Ob tem lepem jubileju jima čestitajo

mama Štefi in oče Marjo, mama Bernarda, Aleš in Tatjana

Na videmskem konservatoriju »Jacopo Tomadini« je diplomirala iz klavirja

DAMJANA KRALJ

Svoji gojenki in njeni profesorici Nevi Merlak čestita

Glasbena matica

koncerti

Glasbeni september - Trst 1985. Jutri, 5. septembra, ob 20.30 bo v evangeličanski luteranski cerkvi v Trstu - Largo Panfili nastopila pianistka Martha Noguera iz Argentine. Izvajala bo Chopinove skladbe.

šolske vesti

Glasbena matica obvešča, da je vpisovanje novih gojencev za podružnico v Devinu - Nabrežini v petek, 6. t.m. od 17. do 19. ure na šoli GM v Nabrežini.

Glasbena matica obvešča, da so pravni izpiti iz teorije in solfeggia v torek, 10. septembra, ob 9. uri na šoli GM v Trstu.

Šola Glasbene matice obvešča, da je vpisovanje novih gojencev za šolsko leto 1985-86 do vključno 10. septembra od 8.30 do 12.30 v tajništvo Glasbene matice, Ul. R. Manna 29, tel. 418-605.

razna obvestila

Kulturno-gospodarska zadruga BAN v sodelovanju z mladinskim krožkom prireja v soboto, 7., v nedeljo, 8. in v ponedeljek, 9. septembra VASKI PRAZNIK PRI BANI na trgu pod kostanji.

TRŽAŠKI MEŠANI ZBOR obvešča svoje pevce, da se bodo redne vaje pričele danes (sreda, 4. septembra), ob 19.15 v prostorih Slovenske prosvete, Ul. Donizetti 3.

Odbor za proslavo bazoviških žrtev vabi na POLAGANJE VENCEV na pokopališču v petek, 6. septembra, ob 17. uri in na PROSLAVO pri spomeniku na bazoviški gmajni v nedeljo, 8. septembra, ob 15. uri.

Svet krajevne skupnosti in DPO Lokve, občinski odbor ZZZB NOV Nova Gorica vabijo borce, aktiviste in sorodnike na odkritje spominskega obeležja 19 talcem, slovenske in italijanske narodnosti, ki so bili pripeljeni iz goriških zaporov in ustreljeni 4.4.1945. Odkritje spominskega obeležja bo 8. septembra ob 15. uri na Poncali - Lokve.

mali oglasi

Tel. 775-275

PRODAM motor yamaha 550, letnik '84 v dobrem stanju. Telefonirati ob uri kosila na šte. 299-820.

RUOLF KOŠUTA je v Križu štev. 44 ponovno odprl osmico.

OSMICO ima v Samatorci 6/A Josip Gruden.

PRODAM fiat sport 127, letnik '82. Telefonirati na šte. 200-780 ob 12. do 14. ure.

ISČEM NEKOGA, po možnosti upokojenca, za počiščenje vrta. Tel. 227-110.

PRODAM harmoniko scandalli, 80 basov, 9 registrov, v dobrem stanju. Tel. 229-246.

PRODAM 2 sode (3 in 2 hl) za 60.000 lir. Tel. 229-246.

PEPE ŠERVOTOV iz Doberdoba je odprl osmico na vogalu poti za Jezero. Toči vino lastne pridelave.

PRODAM avto ford escort po ugodni ceni. Tel. 231-914.

KUHARICO išče gostilna na Krasu. Tel. 040/226-294.

OSMICO ima odprto Romano Purič v Repnu št. 13.

menjalnica

3. 9. 1985

Ameriški dolar	1890.—
Kanadski dolar	1360.—
Švicarski frank	808.—
Danska krona	180.—
Norveška krona	223.—
Švedska krona	222.—
Holandski florint	589.—
Francoski frank	215.—
Belgijski frank	31.—
unt sterling	2600.—
Irski šterling	2060.—
Nemška marka	665.—
Avstrijski šilling	93.—
Portugalski eskudo	10.—
Japonski jen	7.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1225.—
Grška drahma	13.50
Debeli dinar	4.50
Drobni dinar	5.—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.

TRST - ULICA F. FILZI 16 - ☎ 61-448

Visoki življenjski jubilej učiteljice Eme Rudolfove

Veseli smo, če po dolgih letih srečamo znanca še vedno vedrega, duševno svežega in sploh mladostnega, četudi mu življenje ni prizanašalo z raznimi tegobami in je kljub borbi za obstoj ohranil veselo razpoloženje.

Taka je naša jubilarntka, učiteljica Ema Rudolfova, ki praznuje prav danes 90 let svoje razgibane življenjske poti.

Rodila se je 4. sept. 1895 na Vrabčah, mali vasi nad Vipavo, kjer je oče učiteljeval. Z učiteljskim življenjem se je kmalu seznanila, saj je morala družina ob očetovih pogostih premestitvah marsikaj potpeti. Končno se je oče ustavil v Št. Vidu (današnji Podnanos), kjer si je ustvaril skromen dom.

Tudi Ema se je odločila za očetov poklic. Obiskovala je ljubljansko učiteljsko, leta 1916 maturirala in nekaj let kasneje opravila tam tudi usposobljenostni izpit.

Toda v času Eminega študija je divjala prva svetovna vojna, ki je Primorsko hudo prizadela. Po razpadu habsburške monarhije je kraje zasledla vojska, ki ni skrivala svojih ciljev, naši kraji naj bi postali del italijanske države in naj bi postali popolnoma italijanski. Zato tudi Emini državni izpiti v Ljubljani niso bili več veljavni. Morala je k ponovnemu izpitu leta 1921 v Tolmin, kajti znanje italijanskega jezika je postalo neobhodno potrebno.

Prvo Emino službeno mesto je bilo Podnanos, kjer se je udeleževala ob raznih prireditvah v domačem društvu kot odlična pevka. Po nekaj letih je bila premeščena na Planino nad Vipavo. Svoje poučevanje na Primorskem pa je zaključila na Razdrtem, kjer je štiri leta poučevala na enorazrednici, zadovoljna, da je sama svoja gospodinja. Poitalijančevanju slovenskih učencev se je krepko upirala, zato je bila pri oblasteh slabo zapisana.

Po štirih letih poučevanja na Razdrtem je bila leta 1928 premeščena globoko v notranjost države v Montenero Valcoccchia v Campobasso.

Ob premestitvi je postojnski nadzornik napisal »lepo priporočilo« s pripombo »riservato« za novega nadzor-

nika. Seveda ni bila Ema o tem obveščena. Toda ko se je na Razdrtem poslavljal pred odhodom na novo službeno mesto, se ji je zdelo umestno, da pozdravi tudi karabinjerskega brigadirja. Hotela ga je pozdraviti kar pred drugimi, ki so se zbrali ob slovesu. On pa ni bil s tem zadovoljen: »Pozdravit me pridiš domov in ne kar tukaj«. Ema ni niti slutila, zakaj je izrazil to željo, mogoče, da jo je iz vljudnosti povabil na dom. Saj vsa leta, ki jih je preživela na Razdrtem, ni imela z njim nikakih neprilic.

Ko je prišla v brigadirjevo stanovanje, jo je povabil v svojo pisarno in ji pokazal »dokument«. Ema je hitro prebrala vseh osem točk, ki so bile napisane proti njej: kako je sovražna Italiji, da je protidržavni element in podobno. Najhušja se ji je zdela osma točka, kjer je pisalo, da ima zveze z Jugoslavijo in Francijo. Z Jugoslavijo je imela zveze, saj je bival tam njen brat Ivan, toda o Franciji ni imela pojma.

Brigadir ji je pokazal besedo »riservato« in pripomnil: »Nikoli ne sme nihče izvedeti, da sem vam to pokazal.« Ema se mu je zahvalila za zaupanje in odšla.

Ko je prišla do novega nadzornika v Campobasso, je hotel biti ta zelo prijazen. Postavil ji je vprašanje: »Ste zadovoljni, da ste prišli pod Italijo, ki skrbi za vas kot dobra mati. Avstrija vam je bila mačeha.« Takrat pa Ema ni mogla več molčati. Okrog vratu je imela na veržici zlat medaljono, hitro ga odpre in pomoli nadzorniku pod nos: »Vidite kje moram skrivati našo zastavo. Pod Avstrijo smo imeli doma tri metre dolgo, da je plapolala z okna. Sedaj pa, če bi jo samo pokazala, bi bila v zaporu.« Ema je nosila v medaljonu namesto običajne slike, košček slovenske trobojnice.

V Montenero Valcoccchia je Ema preživela eno leto v nemogočih razmerah, glede stanovanja, hrane in higiene. Kajti našim učiteljem so bili tudi v Italiji na razpolago najbolj zapuščeni in nedostopni kraji.

Po enem letu se je vrnila in odšla kot mnogi drugi v Jugoslavijo. Dobila je namestitev na Rakeku, Logatcu, v Grahovem pri Cerknici in končno v Ljubljani.

Po letu 1945 se je vrnila zopet na Primorsko, poučevala na Goriškem, v Škofijah, v Trstu pri Sv. Jakobu in končno vrsto let na Opčinah, kjer je bila leta 1964 upokojena. Vse življenje se je razdajala svojim učencem in posvečala vso skrb vzgoji slovenske mladine. Mnogi se še spominjajo stroge, natančne in zahtevne učiteljice Eme, istočasno prijazne in razumevajoče od svojih učencev.

Ob visokem jubileju ji želimo še mnogo zdravih in vedrih let v krogu svojih dragih.

Po nakupu dveh novih letal
JAT krepi svoje vrste

V prvi polovici avgusta je letalska družba Jugoslavenski aerotransport, bolj znana pod kratico JAT, dobila dve letali vrste B-737-300, katerima se bosta v novembru in decembru pridružili še dve enaki letali. S tem se bo potniška zmogljivost jugoslovanske letalske družbe povečala za 11 odstotkov, družba pa se bo na lestvici potniških letalskih družb povzpela na 35. mesto.

Letalo B-737-300 je povsem novo letalo in so ga ocenili kot letalo 21. stoletja, seveda zaradi njegovih tehničnih, tehnoloških in navigacijskih značilnosti, saj je opremljeno z najboljšimi, najpopolnejšimi in najsodobnejšimi mehanskimi in drugimi napravami. Hkrati pa je to letalo tudi med najbolj ekonomičnimi potniškimi letali na svetu. Porabi od 20 do 25 odstotkov manj goriva, računajoč, seveda na število potnikov, ki jih mora sprejeti na krov in sicer 138 na rednih progah, 20 več pa v charterških poletih.

JAT je prva evropska letalska družba, ki na svojih rednih progah uvaja ta letala, toda doslej je pri družbi Boeing naročilo enaka letala že 22 drugih letalskih družb.

Letalo B-737-300 je primerno za srednje proge. Ima razmeroma veliko brzino, saj je 11.500 km od

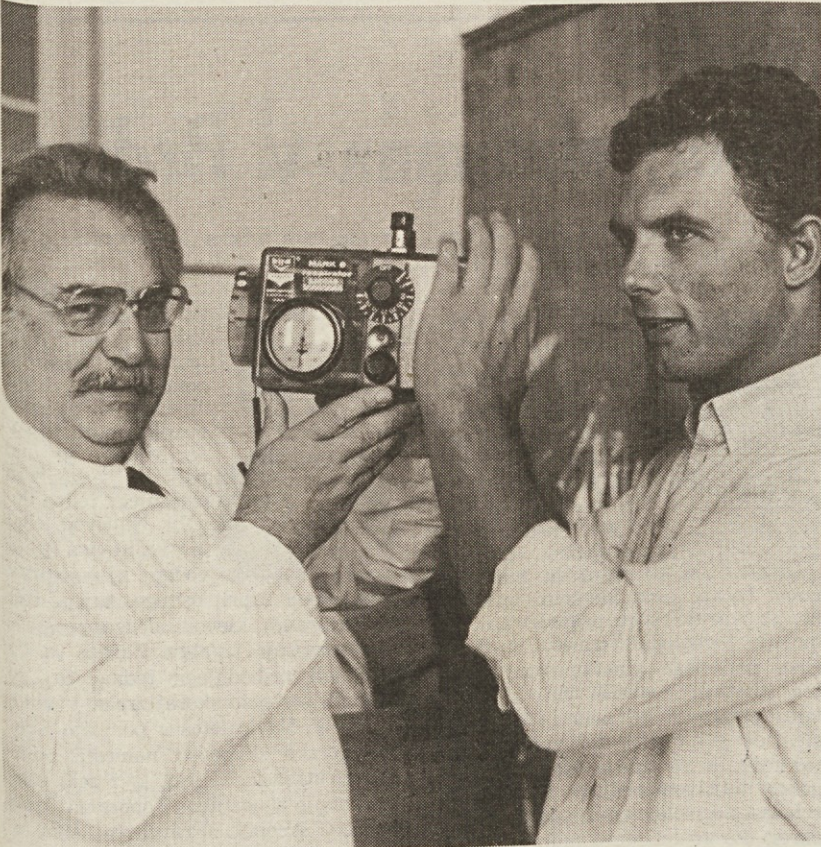
Seattla na tihooceanski obali ZDA do Beograda preletelo v 13 urah, zmore pa brez vmesnega postanka preleteti 3.000 km. JAT bo ta letala uvedla na progah od Beograda, oziroma Zagreba do Frankfurt, Londona, Zuricha, pa tudi na progah proti Bližnjemu vzhodu, začeni s Carigradom pa vse do Kuvajta.

Letalo omogoča naglo, udobno in prijetno potovanje, notranjost je lepo opremljena, police za ročno prtljago so zaprte in globlje ter sprejmejo tudi težjo prtljago. V letalu so vgrajene napeljave in naprave za gledanje filmov, za poslušanje glasbe ali informacij. Tudi na krajših progah posreduje s toplim obrokom.

Pri družbi JAT dodajajo, da je to pri obnavljanju njene letalske flote šele začetek.

Zanimiv je način nakupa teh letal. Prvi dve letali je JAT pravzaprav pri družbi Boeing najel za dobo desetih let, nakar letali postaneta last družbe, ki pa letali lahko odkupi že prej. Ostali dve letali pa bo jugoslovanska družba plačala za 50 odstotkov v valuti, 50 odstotkov pa v blagu, prvenstveno z izdelki moštarskega podjetja Soko ter podjetja Prva petoletka iz Trstenika, katere nekateri izdelki se že vgrajujejo v letala, ki jih izdeluje družba Boeing.

Življenje kot bolezen

Igralec Mario Maranzana, ki ga v Trstu dobro poznamo, saj je redno sodeloval s tržaškim Teatro stabile, je napisal, režiral in nastopil kot protagonist v igri »La malattia di vivere« (Življenje kot bolezen). Delo, ki ga bodo oddajali po tretji TV mreži Rai, bodo predstavili v petek v Benetkah.

Igra govori o psihiatri, ki želi uprizoriti v umobolnici igro. Predstavi bodo prisostvovali bivši pacienti bolnice, ki so pa že na svobodi. (Na sliki z leve proti desni Mario in Marino Maranzana med snemanjem dela).

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNANI

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal	Gianni e Pinotto - TV film
11.15 Teletideo	16.55 Schiavo d'amore - film
13.00 Poletni maraton	Kim Novak, Laurence Harvey, Nanetto Newman
Piano Variations - balet	18.30 Dnevnik 2 - Športne vesti
13.30 Dnevnik	18.40 Un cinese a Scotland Yard - TV film
13.45 Mon oncle d'Amérique - film	Meteo 2
Igrajo Gérard Depardieu, Nicole Garcia, Roger Pierre	19.45 Dnevnik 2 - Vesti
15.45 Viaggio attraverso il sistema solare - 12. oddaja	20.20 Dnevnik 2 - Šport
16.15 Al di là delle colline - 3. del	20.30 Alberto Sordi v:
17.00 Professione: pericolo - TV film	Storia di un italiano - 10. epizoda
17.50 Al Paradise - varjete	21.40 Dnevnik 2 - Vesti
19.35 Almanah in vremenska napoved	21.50 Lo sciacallo - film
20.00 Dnevnik	Jean-Paul Belmondo, Charles Vanel, Michèle Mercier
20.30 FBI danes - TV film	23.20 Tenco 83 - glasbena oddaja
21.25 Obladi oblada - glasbeni program	24.00 Dnevnik 2 - Zadnje vesti
21.55 Dnevnik	
22.05 Gremo v kino	Tretji kanal
22.10 Športna sredi	11.15 Teletideo
Ob koncu Dnevnik 1 - Zadnje vesti	19.00 Dnevnik 3
Vremenska slika	19.20 Dnevnik 3 - Deželne vesti
Drugi kanal	19.25 La testa nel pallone - 8. oddaja
11.15 Teletideo	20.00 Šola in vzgoja:
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri	Krava molznica - 3. oddaja
13.15 Due e simpatia:	20.30 Tuttocinema
Ritratto di signore - 2. nadalj.	21.30 Yol - film
L'estate è un'avventura	Igrajo Tarik Akan, Halil Ergün, Serif Sezer
Il gioco delle favole - risanka	23.15 Delta - znanstvena oddaja
Il primo Mickey Tooney - TV film	00.50 Dnevnik 3

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana	20.00 Obarvana svetloba
17.15 Teletekst RTV Ljubljana	22.30 TV dnevnik
17.30 Poročila	22.50 Program plus
17.35 Obuti maček - 3. del	
17.50 Beli ciganeček - 7. nadaljevanje	Koper
18.25 Gorenjski obzornik	15.00 Film
18.40 Zvoki godal - glasbena oddaja	16.30 TV film
19.10 Risanka	17.30 Hiša v gozdu - TV film
19.26 TV in radio noč	18.00 Medved Yoghi - risanka
19.30 Zrno do zrna	18.30 Kenguru Skippy - TV film
19.55 Vreme	19.00 Odprta meja
20.05 Svet na zaslonu	
21.00 Leila in volkovi - film	Danes bo po ODPRTI MEJI oddaja iz serije »Zgodovina Slovencev«, ki jo je posnela ljubljanska televizija.
22.35 TV dnevnik	
Zagreb	
16.30 Poročila	19.30 TVD Stičiče
16.35 TV koledar	19.50 Francija v pesmi - glasbena oddaja
16.45 Reportaža z univerzijade v Kobeju	20.25 Film
17.45 Muppet show	22.00 TVD Vse danes
18.15 Tokovi samoupravljanja - izobraževalna oddaja	22.10 Film
18.45 Prijatelji glasbe	23.20 Smithovi - TV film
19.30 TV dnevnik	23.55 Film

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5	Flo la piccola Robinson - risanka
8.30 Galactica - TV film	Cuore - risanka
9.30 Maria Antonietta - film	18.00 Quella casa nella prateria - TV film
11.10 Lou Grant - TV film	19.00 Fantasilandia - TV film
12.10 Peyton Place - TV film	20.00 Rascal il mio amico orsetto - risanka
13.10 Orazio - TV film	20.30 Zodiaco - vodi Claudio Cecchetto
13.30 Sentieri - TV nadaljevanka	22.00 Toma - TV film
14.30 Una vita da vivere - TV nadalj.	23.00 Sport: ameriški football
15.30 La famiglia Holvak - TV film	00.15 Il sergente Matlovitch contro la US Air Force - film
16.30 Divja narava - dokumentarec	
17.00 Hazzard - TV film	TELEPADOVA
18.00 Antologia di Jonathan	13.00 Risanke
19.00 I Jefferson - TV film	14.00 Adolascenza inquieta - TV film
19.30 Love Boat - TV film	14.30 Capriccio e passione - TV film
20.30 L'innocente - film	15.00 Arrivano le spose - TV film
Igrata: Laura Antonelli in Giancarlo Giannini	15.50 Operazione ladro - TV film
23.10 Canale 5 - News	16.30 Film
00.10 Forzate il blocco - film	18.00 Risanke
	19.00 Sam, il ragazzo del West - risanka
RETEQUATTRO	19.30 Belle e Sebastien - risanka
8.30 Mi benedica padre - TV film	20.00 Cuore selvaggio - TV film
8.50 La fontana di pietra - TV novela	20.30 Illusione d'amore - TV film
9.40 Avenida Paulista - TV novela	22.15 Sam e Sally - TV film
10.30 Alice - TV film	23.15 Barnaby Jones - TV film
10.50 Mary Tyler Moore - TV film	00.15 TV film
11.15 Piume e paillettes - TV novela	
12.00 Febbre d'amore - TV film	TRIVENETA
12.45 Giorno per giorno - TV film	9.00 Risanke
13.15 Alice - TV film	9.30 Dokumentarec
13.45 Mary Tyler Moore - TV film	10.00 Film
14.15 La fontana di pietra - TV novela	11.30 TV film
15.05 Blue Noah - risanka	12.00 Film
15.30 I gatti di Cattanooga - risanka	13.20 Horoskop
16.10 Lancer - TV film	13.30 Komični filmi
17.00 La squadriglia delle pecore nere - TV film	14.30 Film
18.00 Febbre d'amore - TV film	16.00 Filmski spored
18.50 Avenida Paulista - TV novela	16.30 Risanke
19.45 Piume e paillettes - TV novela	17.30 Film
20.30 Si o no - oddajo vodi Maurizio Costanzo	19.00 TV film
23.10 La morte corre sul fiume - film	19.30 Dokumentarec
Igrata: Robert Mitchum in Shelley Winters	20.15 Filmski spored
00.50 L'ora di Hitchcock - TV film	20.30 Film
	22.00 Razstava slik
ITALIA 1	
8.45 Quella casa nella prateria - TV film	TELEFRIULI
9.30 Gente felice - film	15.00 L'uomo e la città - TV film
11.00 Gli eroi di Hogan - risanka	16.00 Risanke
11.30 Sanford and Son - TV film	17.30 Disperatamente tua - TV film
12.00 Cannon - TV film	18.30 L'ispettore Dante - TV film
13.00 Wonder Woman - TV film	19.00 Večerne vesti
14.00 Video estate 85	19.20 Športna oddaja
14.30 Kung Fu - TV film	19.30 Poročila in nemščini
15.30 Gli eroi di Hogan - TV film	19.40 Andrea Celeste - TV film
16.00 Bim Bum Bam	20.30 Tepepa - film
Sealab 2020 - risanka	22.30 Nočne vesti
Piccole donne - risanka	22.45 Ironside - TV film

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 8.00 Dobro jutro po naše: Koledarček - Narodnozabavna glasba; 8.10 - 10.00 Poletni mozaik: Izbor iz Povejmo v živo; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »S splavom po širnem svetu; 10.10 Koncert v občinskem gledališču v Trzinu: »Valčki in Listi iz albuma iz knjižnice cesarice Šarlotte v Miramaru; 11.30 - 13.00 Opoldanski zbornik: Beležka; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva - vmes: Glasbeni potpuri; 13.20 Zborovska glasba s koncertnega odra: Zbor »Collegium musicum« iz Beograda, nato: Glasbena priloga; 14.10 - 17.00 Popoldanski program: Fabianijevi iz Kobdila; (10) »O Renziju« (ponovitve); 14.30 Včeraj, danes, jutri; 16.00 Beležke za zgodovino otroštva; 16.15 Glasbeni listi; 17.10 Klasični album.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Čestne informacije; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; 14.40 Zanimivost, Pesem tedna; 15.00 Glasbeni kiosk; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Koledarček; 6.35 Vremenske razmere; 7.00 Dober dan; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Otroški kotichek; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani - Poročila v nemščini; 12.00 Glasba po željah; 12.35 Controluce; 14.35 Popoldanski spored: Glasba - Popevka tedna; 15.00 Rubrika o kulturi in umetnosti; 16.15 Edig Galletti; 17.00 Gulp; 17.45 Vela e motori; 18.00 Radijski oder; 18.32 M. Musorgski - M. Ravel: Quadri di un'esposizione; 19.00 Prostor za jazz,

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 Zeleni val - jutranji program; 9.00 Popevke; 10.30 Filmski festival v Benetkah; 11.00 Il diavolo a Pontelongo - radij. priredba; 11.30 Trentatre trentine - variete; 12.03 Lagrime - variete; 13.15 Master - glasbeni program; 13.56 Zeleni val Evropa; 15.00 On the road; 16.00 Il Paginone estate; 17.30 Radiouno jazz; 18.00 Objektiv Evropa; 18.30 Glasbeni program; 19.20 Na naših trgih; 19.25 Audiodio Urbis; 20.00 Poje Frank Sinatra; 20.48 Glasbena pavza; 21.00 Il cabaliere - variete; 21.30 Večerna glasba; 22.00 Acciappafrequenze; 23.05 Telefonski poziv; 23.28 Zaključek programov.

RADIO 2

7.30, 8.30, 11.30, 12.30, 13.30, 17.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Šola in vzgoja; 8.05 Radiodue predstavlja; 8.45 La scalata - radij. priredba; 9.10 Tuttitalia... parla - zanimivosti; 10.30 Motonave Selenia; 12.45 Tuttitalia... gioca; 15.00 Accordo perfetto; 15.42 Glasbeni program; 16.35 La strana casa della formica morta - radij. priredba; 17.32 Addio alle armi - 9. nadalj.; Radiodue jazz; 21.00 Serata a sorpresa; 22.40 Piano, pianoforte.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Jutranji program - glasba; 4.50 Dnevni koledar; 5.30 Prva jutranja kronika - Promet, obvestila; 5.50 Rekreacija; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za knjižne molje; 8.20 Zabavni zvoki; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 10.40 Lokalne radijske postaje se vključujejo; 11.05 Znano in priljubljeno; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Veliki zabavni orkestri; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo; 14.25-15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja in EP; 17.00 Studio ob 17.00, glasba; 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času »Istra - v pesmi« (I. Matečič - Ronjgov, S. Vlatič, T. Vidošič); 18.30 S knjižnega trga; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblom Dobri znanci; 20.00 Zborovska glasba po želji poslušalcev; 20.35 Iz pesmarice Hufa Wolfa...; 21.05 Aleksander Borodin: Odlomki iz opere »Knez Igor«; 22.10 Poročila - Našim po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.30 Zimzelene melodije; 22.59 Literarni nokturno Kočo Racin: Pesmi,

Ssk se je odpovedala svojemu predstavniku

Urejanju Doberdobskega jezera bo sledila posebna komisija

Posebna komisija sestavljena iz devetih članov bo v kratkem nameščena v Doberdobo s posvetovalno nalogo in vlogo posrednika med občani na eni strani, ter občinsko upravo in načrtovalci na drugi. Komisija bo sledila delom pri preureditvi Doberdobskega jezera in njenega okolja. Že od samega začetka, ko se je občinska uprava odločila za širši poseg ob jezeru, se je izkazala nujnost večjega pristopa domačinov k izvedbi načrta. Predvsem se je v odboru občutila odsotnost ljudi, ki imajo v naravi in njenem okolju svoj življenjski konjček. Sicer so se upravitelji že nekajkrat srečali s predstavniki vaških društev, lovcev in jamarjev, sedaj pa bodo vsi ti tudi uradno zastopani v tej komisiji. Ponavljamo, da je ta komisija posvetovalnega značaja, njen doprinos pri nadaljnjem delu pa utegne doprinesiti marsikaj svežih zamisli in obenem konkretno poseči v de-

lo občinske uprave na tem območju. Ta sklep je bil sprejet s strani občinskega sveta v ponedeljek zvečer. Predlog, ki ga je dal odbor na dnevi red ni sicer našel zgajene poti. Uvodoma je delo in namen komisije orisal odbornik za okolje in zaščito narave prof. Karel Černic. V razpravo sta posegla oba prisotna zastopnika SSK. Dr. Maks Gergolet je obžaloval dejstvo, da ni odbor predvideval v komisiji tudi mesta zastopnika domačih kmetov ter očitno upravi, da sestavljajo komisijo potem ko je bil že dodeljen načrt za izvedbo prvih del. Roman Jarc je pa označil kot nejasen celoten načrt, ker se baje iz njega ne da razumeti ali bo to naravni park ali zaščitena oaza. Odbornik Černic je na kratko odgovoril, da se o vsem govori že več let in da je že v prejšnjem svetu vse podrobno razčlenil in dal svetovalcem tudi načrt v pregled. Odgovor odbornika ni sve-

tovalca SSK prepričal, zato sta v imenu njihove stranke odpovedala sodelovanje v komisiji. Ponovno je Gergolet obsodil dejstvo, da občinski svet ne smatra za potrebno imenovati v to komisijo tudi zastopnika kmetov. Nakar je v razpravo posegel župan dr. Mario Lavrenčič. Še enkrat je ponovil ves potek od začetnih zamisli, do prvih sestankov in srečanj z domačini in končno do prvih načrtov. Sam je predlagal v komisijo zastopnika SSK Romana Jarca, ki je ponudbo zavrnil. Sprejet je bil drugi predlog, ki predvideva v komisiji, poleg župana, še dva zastopnika občinskega sveta brez vsakršne pripombe kateri skupini naj člana pripadeta. Zato sta bila v to komisijo izvoljena oba zastopnika večine Karol Ferletič in Franko Peric. V komisiji bodo še zastopniki KD Jezero, KD Hrast, SZ Mladost, jamarjev Kraških krtov in domačih lovcev.

Pričetek vpisa h glasbenemu pouku

Glasbena šola v Gorici spet odpira svoja vrata

V pisarni šole Glasbene matice v Gorici, v šolskem domu v Ulici Croce 3, so že pričeli z vpisovanjem gojencev za letošnje šolsko leto. Kot je znano deluje ta naša glasbena šola pri nas že več kot dvajset let in sledi prejšnjim glasbenim šolam, ki so imele pri nas v Gorici precej bogato tradicijo. Prvo slovensko glasbeno šolo je odprlo v začetku stoletja Pevsko in glasbeno društvo. Svoj prostor je imela v Trgovskem domu. Po prvi svetovni vojni je isto društvo nekaj let vzdrževalo glasbeno šolo, prav tako v Trgovskem domu. Glasbena šola se je obnovila; vedno v režiji tega društva, po drugi svetovni vojni. Več let, tja do srede petdesetih let, je delovala v stavbi na Kornu. Potem je bilo nekaj let mrtvila in sredi šestdesetih let je Glasbena matica odprla v Gorici podružnico te svoje glasbene šole. Sedaj ima ta lastne prostore v nekdanjem šolskem domu, tam kjer so se šolele cele generacije slovenskih otrok v različnih razdobjih.

V glasbeni šoli poučujejo najbolj

pomembne in razširjene glasbene instrumente. Za pouk skrbijo strokovno izvežbani profesorji. Nekateri gojenci te šole so študij glasbe nadaljevali in z uspehom diplomirali na visokih glasbenih šolah.

V Gorici vpisujejo ob delavnikih od 10. do 12. ure ter od 15. do 17. ure. Pojasnila je moč dobiti tudi po telefonu 84508. V podružnicah na podeželju, in sicer v Štandrežu, Sovodnjah in Doberdobo, bo vpisovanje kasneje.

Vodstvo Glasbene šole apelira na starše otrok, da te prijavijo h glasbenemu pouku. Pridobili si bodo znanje glasbe, kar bo v življenju vsekar koristno.

Odškodnina za termocentralo

Na županstvu v Trzinu bodo danes ob 17. uri podpisali pogodbo med občino in podjetjem ENEL glede izplačila odškodnine v smislu zakona št. 8 iz leta 1983. Gre za letno odškodnino, ki jo podjetje ENEL plačuje občinam, kjer obratujejo termocentrale in kjer uporabljajo za proizvodnjo elektrike trda goriva. Višina odškodnine se določa na podlagi proizvedene električne energije. Z odškodnino naj bi občine poskrbele za izboljšanje življenjskega okolja in za podobne ukrepe v javno korist. Tržiška občina mora vnovčiti celotno odškodnino za obdobje 1983-1985.

razna obvestila

VZPI - ANPI Jamlje - Dol priredi 15. septembra partizanski piknik v Jamljah. Vabljeni so člani sekcije in njihovi družinski člani ter prijatelji. Prijave do vključno 11. septembra pri odbornikih sekcije.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—22.00 »Love duro e violento«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO Danes zaprto.

Nova Gorica

SOČA 18.30 »Belstar«.
Ob 20.30 »Horvatov izbor«.
SVOBODA 20.30 »Piranha II«.
DESKLE 19.30 »Zafrkanti«.

POGREBI

Ob 9.30 Laura Mopiut vd. Cosaiz iz splošne bolnišnice v kapucinski cerkev in na glavno pokopališče.

Na drevišnji občinski seji v Krminu

Za župana bodo potrdili socialista Nunina

V eni od 3 občin na Goriškem kjer niso še izvolili župana so v ponedeljek zvečer zastopniki tam večinskih strank sklenili sporazum. V Krminu bo namreč danes zvečer ob 18.30 u-mestitvena seja občinskega sveta. Socialisti Nunin bo potrjen za župana. Socialisti bodo v odboru imeli še enega odbornika. Demokristjanom bodo šla štiri odborniška mesta, republikanec bo dobil en resor. Ker je bil na demokristjanski listi izvoljen tudi en liberalci in ker je ta ostal brez odborniškega mesta se utegne zgoditi, da bo ta šel v opozicijo. Tudi če bi do tega prišlo bi tristranska koalicija imela trdno večino. Sporazum so podpisali v ponedeljek zvečer pokrajinski tajniki KD, PSI in PRI.

V Štaranu, kjer se je zdelo, da je bil sporazum podpisan, pa stvari vise v zraku. V tej občini imajo komunisti deset svetovalcev, socialisti tri, socialdemokrati enega, demokristjani pa šest. Prvotno za ta petek napovedano prvo sejo občinskega sveta so sedaj okvirno odložili na ponedeljek 9. septembra. Vendar ni gotovo ali bo seja v ponedeljek. Sporazuma namreč med KPI, PSI in PSDI od sedaj ni. Morda ga bodo dosegle še v teku tedna.

Sporazuma ni niti v Gorici. Tu so

se sicer sinoči sestali zastopniki koalicijskih strank. Zaradi tega v trenutku ko pišemo te vrstice nimamo podatkov o rezultatu srečanja. Kot je že znano obstaja nesporazum o tem komu pripisati podžupansko mesto. Socialisti ga hočejo obdržati, socialdemokrati pa ga hočejo zase. Če v pokrajinskem merilu vodstvo KD teži za sodelovanje s socialisti je goriška KD bolj usmerjena v sodelovanje s socialdemokrati. Zaradi tega jih noče zapustiti pa čeprav marsikje v drugih krajih pokrajine nimajo nobene teže. Zaradi tega bo sporazum težaven. Razne stranke bodo v teh dneh imele sestanke vodilnih organov, da bi potrdili do sedaj dosežene sporazume. V petek se bodo sešli socialisti. Njihov položaj ni med najlažjimi, kajti KD jim stalno očita, da v Trzinu sodelujejo s komunisti, in da zaradi tega ne smejo zahtevati preferenčnega tretmana v Gorici. Tržič pa je po številu prebivalcev na petem mestu v FJK.

● **Seja občinskega sveta** v Štaranu, ki je bila pred časom napovedana za šesti september, bo v ponedeljek 9. septembra, ob 20. uri. Tudi v Štaranu so še brez župana in občinskega odbora.

56. kongres esperantistov od sobote do srede v Gradežu

Gradež se je že uveljavil kot kongresno mesto. V predsezoni in posezoni imajo tam polno kongresov, kar seveda pripomore k temu, da so hoteli polni. Marsikdo pa izkoristi lepo spomladansko ali že skoro jesensko vreme, ki pa ima v sebi precej poletnega, da se sonči in izkoristi vse to kar mu nudi lepa gradeška plaža.

Po nemških zdravnikih, ki so bili v Gradežu v teh dneh, so sedaj na vrsti esperantisti. Od 7. do 11. septembra bo namreč v Gradežu 56. italijanski vsedržavni kongres esperantistov. Napovedujejo tudi prihod tujih delegacij iz Jugoslavije, Avstrije, Francije, ZRN, Madžarske, Poljske, Švedske in ZDA.

Organizacijsko skrb za ta kongres v Gradežu so prevzeli goriški esperantisti. Tu so v zadnjem desetletju priredili že nekaj posvetov tudi mednarodnega značaja.

Na letošnjem kongresu bodo precej pozornosti posvetili mittelevropski kulturi. Esperantisti menijo, da je kultura Srednje Evrope prav tako večnarodna in pomembna kot njihov jezik, ki skuša povezati vse narode.

Medtem ko bo v soboto zvečer razprava o italijanski reviji »L'Esperanto« se bo kongres pričel v nedeljo dopoldne. Popoldne bodo odprli razstavo knjig v esperantu. Popoldne bo organizacijska plat kongresa. V po-

nedeljek bodo na vrsti poročila, med temi prof. Nikole Rašića iz Zagreba, prof. Carla Minnaja iz Padove, in prof. Hams Michaela Maitzena z Dunaja.

Dekret za izplačilo dopolnilne blagajne

Delavci valjarne Laminati Lisert si bodo lahko za nekaj časa oddahnili. Iz Rima je namreč na goriško ravnateljstvo INPS prispel dekret za izplačilo dopolnilne blagajne za obdobje od 1. 3. 1985 do 8. 9. 1985.

Partizanski miting v Selcah

V Selcah, v občini Ronke prireja jo ob koncu tedna partizanski miting, ki bo letos posvečen 40-letnici osvoboditve. V petek, 6. t.m. ob 20.30 bodo v dvorani rajonskega sveta odprli fotografsko razstavo o odpornosti, v nedeljo, ob 18. uri pa je napovedano javno zborovanje na temo »Aktualnost antifasizma«. Ob prazniku se bodo poklonili tudi spominu padlih partizanskih borcev.

Partizanski miting se bo zaključil v ponedeljek, 9. t.m.

Pogovor z vinogradniki na Goriškem

Trgatev bo odlična v nižinskem delu - bolj skromna v Brdih

Čez dva tedna mogoče še celo prej, seveda če se bodo nadaljevale ugodne vremenske razmere, bodo na briškem območju pričeli trgati zgodnje sorte grozdja za tradicionalno predelavo, kajti grozdje za peneča se in polpeneca se vina so že pričeli pobirati. Ob ugodnih vremenskih razmerah se bo trgatev zaključila do konca meseca. Kakšni so obeti, kaj bodo vinogradniki, veliki in mali, iztržili za celoletni trud? Vprašanja, ki se ponavljajo iz leta v leto, ki pa so vsako leto znova aktualna, ker se pač menjava okoliščine, preprosto, zato ker eno leto ni enako drugemu. Letos bo recimo pridelek grozdja na območju Brd znatno manjši kakor lani in prejšnja leta, saj je toča oklestila vinograde ali v znatni meri uničila pridelek. Menda bo pridelek kar za tretjino manjši kakor lani. Tudi kakovost grozdja ne bo najboljša, posebno tam ne, kjer so imeli opravka s točo. Kako se bo odražalo na tržišču? Kako se bo odražalo prihodnje leto? Slišati je že govorice, da bodo zato odkupne cene grozdja letos zelo visoke; kaj pa prihodnje leto, če bo vendarle bogata trgatev? Kakšne težave imajo vinogradniki v nižinskem predelu in tisti na Krasu. Na ta vprašanja bomo skušali odgovoriti v pričujočem zapisu.

Danilo Štekar meni, da bi pred trgatvijo potrebovali izdatnejše padavine. Dež v začetku prejšnjega tedna ni veliko zalegal. Začetek trgateve načrtujejo po 15. septembru, za sivi in beli pinot. Tudi Štekar je med pobudniki zadruga Brda,

kjer so za letošnji načrtovali odkup grozdja in prodajo okrog dva tisoč hektolitrov vina. »Toča je v marsičem prekrizala račune in bo treba načrt najbrž nekoliko prilagoditi, saj bo zelo težko kupiti manjkajočo količino, ker grozdja preprosto ni.« Kaj pa cene? »Zaenkrat krožijo samo govorice; nekaj se bo že zvišalo. Vprašanje je za koliko. Trgovci kot vem zaenkrat še ni bilo na ogled. Najbrž čakajo prav zadnje dni, tik pred trgatvijo.« Kaj pa količina in kvaliteta grozdja? »Grozdja bo, tudi v krajih kjer ni bilo toče, manj kot lani, kvaliteta bi morala biti dobra. Seveda je prav zdaj najbolj pomembno vreme.«

Silvan Radinja ima sicer domačijo v Buži, pod Štmavrom, vendar pa ima največ vinogradov na Oslavju, kjer se tudi precej poznajo posledice toče. Zato bo pridelek letos manjši od lanskega. Kakovost bo, po dosedanjih izglelih dobra. Vinogradništvo je danes zelo širok pojem, ki zajema pridelovanje, kletarjenje, prodajo vina. »To povsem drži; za pridelovanje in kletarjenje smo si nabrali dovolj izkušenj. Pomankljivi smo v zadnjem, pri prodaji. Včasih je bilo drugače, bolj enostavno, saj so prišli po vino na dom. Prodaja pridelka pa postaja danes iz dneva v dan bolj zahtevna stvar, zahteva veliko časa, spretnosti, sposobnosti. To vprašanje je zelo občuteno zlasti med manjšimi vinogradniki. Konkurenca pa je, kljub visoki kvaliteti vin, ki jo dosegamo, zelo velika.«

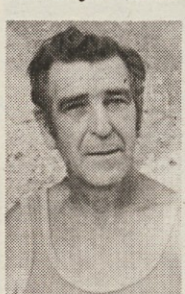
ne bo to nekakšen bumerang prihodnje leto, če bo vendarle dobra letina.

Take so ocene vinogradnika, ki te dni razmišlja, kako organizirati delo, da bi bili stroški čim nižji. Razlog je zelo preprost: opraviti bo treba isto delo, kakor ob običajni trgatvi, le da bo natrganega grozdja le tretjina od običajnega. Trgati bodo predvidoma pričeli že okrog 10. septembra, odvisno pač od stopnje kisline in sladkorja v grozdju, vse skupaj pa je seveda odvisno od vremena. Vreme pa vinogradnikom na tem koncu letos ni bilo naklonjeno.

Več je trgačev in hitreje pospraviš letino. Znano je, da so bile lani težave, pa tudi že leto prej, zaradi občasno zadušitve delavcev. Kako kaže letos? »Upam, da nas ne bodo, potem ko nas je že tako težko prizadela naravna ujava, lovili po vinogradih. Naravno se mi zdi, da si vsak lahko izbere delavca po svoji presoji, povsod po svetu si pri tem delu pomagajo s sorodniki in prijatelji, zmeraj smo tako delali, nesmiselno je, da skušajo to uradno preprečiti.«

Take so skrbi Korsiča dober teden pred trgatvijo. Poleg domačih skrbi, pa ima še dodatne, saj je

namreč med ustanovnimi člani zadruge Brda, ki prav letos zastavlja odločnejši korak za njen razvoj.

Dobra vina pride lujejo tudi v nižinskem delu, pa tudi na Krasu. Vinogradništvo pridobiva na pomenu tudi v sovedenjski občini, kakovost vin pa se je prav v zadnjem času občutno zboljšala. »Zelo koristni so bili strokovni tečaji, pred kakšnim letom in bi jih kazalo spet organizirati«, je mnenje Salomona Tomšiča iz Rupe, sicer pa enega glavnih organizatorjev razstave domačih vin, ki so jo letos pripravili že petič. »Prepričan sem, da je na tak potek vplivala tudi razstava, ki se odvijava vsako leto pod pokroviteljstvom občine.« O teh stvarih sva se pogovarjala pod ogromno, okrog dvesto let staro murvo. »Trgatev bo pri nas izredna, tako po količini kakor po kakovosti. Bolezni letos skoraj ni bilo. Ponekod je slišati da se pozna suša, pri nas tega ni. Grozdji so nabiti in po tem sodeč, trta ne rabi vode. Pinot bomo začeli trgati čez kakih deset dni, potem tokaj in malvazijo, kot zadnji pa merlot.«

Ob govoricah, da kriza vina in vinogradništva nasploh ne popušča, bi bilo upravičeno pričakovati, da imate še polno klet, tolikor bolj, ker se skuša največ pozornosti namenjati briškim in drugim visokokvalitetnim vinom? »Tudi ker nimam velikih količin, se vprašanje prodaje za bele sorte ne postavlja. Zaostaja pa nekoliko črno vino. Morda je kriva moda ali kaj vem. Mislim pa da je črno vino,

v glavnem merlot in kabernet, prav tako dobro.

»Letošnja letina bo po kakovosti in količini enaka tisti leta 1978. Grozdje odlično kaže, prejšnje dni se je sicer nekoliko poznala suša, vendar je bilo padavin v začetku prejšnjega tedna dovolj. Napoved je od Marka Kovica iz Sovodnja, kjer so prav pred dnevi zaprli osmico, saj je treba pripraviti klet in druge prostore na skorajšnji trgatev. Začela se bo že sredi prihodnjega tedna, saj so zgodnje sorte že skoraj zrele. V vinogradu je Kovic letos s pomočjo Kraške gorske skupnosti namestil poseben elektronski aparat, ki z zelo veliko stopnjo zanesljivosti opozarja, kdaj je treba škropiti. »Pravzaprav sem letos na škropivih še prihranil«, ocenjuje uspehi poskus Kovic, ki se zanima tudi za vse novosti, kako zmanjšati uporabo strupenih snovi v vinogradu. Vprašanje odkupnih cen grozdja ali vina pri njih od zdaj ni bilo aktualno, ker so pridelek v glavnem uspeli oddati v osmici. »Zastaja popraševanje po črnem vinu, ki je bilo še pred kakšnim letom vsaj v naših krajih, bolj cenjeno od belega. Zdaj je ravno narobe. Kdo ve, mogoče se bo moda spet spremenila, treba pa se je vsekakor prilagoditi.« Odtod odločitev, da bo vinograd zasajen z merlotom v polni rodnosti, do prihodnjega leta precepil. Taki so načrti.

VLADO KLEMŠE

PETRICIA KEREMPUH

Pri Založništvu tržaškega tiska je v tisku knjiga Slavka Mihalića Petrica Kerempuh, ki pripoveduje o neverjetnih dogodivščinah zagorskega kljukca na domačih in tujih tleh. Zabavno in očarljivo nekdanje življenje, kot ga je zapisal eden najvidnejših hrvaških pisateljev. Ilustracije so delo Zlatka Boureka, prevod pa Marka Kravosa. Knjiga bo izšla v zbirki Jadranskega koledarja.

Religija - človekova spremljevalka

JUDAIZEM (I.)

Judaizem je ena izmed redkih religij starega sveta, ki se je v skoraj nespremenjenih oblikah ohranila vse do današnjih dni. Temeljni vir za proučevanje starozidovske vere je Biblija. Predvsem so tu pomembne knjige zakona, Torah, ali tako imenovani Mojzesov pentatev (peto-knjžje). Sem spada Geneza, pripoved o tem, kako je bog ustvaril svet in človeka, nadalje je tu govor o najstarejši človeški zgodovini, o vesoljnem potopu, o pradedih židovskega ljudstva Abrahamu, Izaku, Jakobu, o Jožefu in njegovih bratih ter o naselitvi Židov v Egipt. Druga knjiga nosi naslov Eksodus. Ta pripoveduje o življenju Mojzesa in o rešitvi Židov izpod egiptovskega jarma, obsega pa tudi deset božjih zapovedi in druge verske predpise. Leviticus, tretja knjiga, vsebuje versko zakonodajo, Numeri pa poleg zakonodaje opisujejo tudi zgodovino Židov po njihovem odhodu iz Egipta do zasedbe Palestine. Peta knjiga, Deuterono-

mium, pa obsega zopet verske predpise.

Vse te knjige imenujejo kristjani za Staro zavezo, da jo tako razlikujejo od krščanskih knjig Nove zaveze, ki je Judje ne priznavajo.

Judovska zgodovina se pričinja nekako v 18. stoletju pr. Kr. s selitvijo nekega sumerskega plemena v Kanaan. Potomci svetopisemskega Abrahama so se v Palestini namnožili na dvanajst rodov in se kasneje nastanili v Egiptu. Tu pa so jih polagoma zaslužili, vendar jih je Mojzes osvobodil in popeljal v »obljubljeno deželo«.

Z bojem so zavzeli kanaansko deželo in se tam naselili. Najprej so jih vodili duhovniki in knezi, kasneje pa so ustanovili kraljevino. Po smrti kralja Salomona se je kraljevina razdelila v severno in južno kraljestvo. Severno kraljestvo je kmalu nato propadlo, medtem ko je južno, ki se je stiskalo okrog Jeruzalema, trajalo vse do 6. stoletja pr. Kr. Tedaj pa je v deželo vdrl babilonski kralj Nabuhodonozor, ki je uničil jeruzalemski tempelj in odvedel večji del prebivalstva v suženjstvo. Približno sedemdeset let kasneje pa je Babilonijo zavzel perzijski in medijski kralj Kir, ki je Izraelcem dovolil, da se vrnejo v domovino. Vendar se jih je le malo vrnilo v Palestino, kjer so ponovno pozidali tempelj. Večina je namreč ostala v Babiloniji in to je bil začetek judovske diaspore (razkropljenosti).

Po vojnah Aleksandra Velikega se je tudi judovska diaspora močno razširila. Judje so začeli tudi druge spreobračati k svoji veri. V ta namen so sveto pismo prevedli v grščino. Palestinsko središče je začelo tako vse bolj zamirati, na drugi strani pa se je vpliv diaspore vedno bolj krepil.

Ignjanci, ki so se po Kirovem ukazu vrnili iz Babilonije, so se zbrali okrog pismouka Ezdra. Pravoverni Židje štejejo Ezdro za prvega rabina v zgodovini. Judovstvo, ki obstaja danes, se je pravzaprav rodilo s tem prvim rabinom.

V razselitvi — diaspori — je nastala predvsem sinagoga, organizacija židovskih občin. Beseda sinagoga je vzeta iz grškega jezika in pomeni molilnica, shodnica, ki velja za center vse židovske verske dejavnosti. V času rimske nadvlade se je med židovskim ljudstvom pojavila vera v nadnaravno pomoč, ki jih bo osvobodila izpod tujega jarma. To je bila vera v odrešenika, v Mesijo, ki bo prišel na zemljo, da reši svoje ljudstvo tujih tlačiteljev. Židje so pričakovali prihod Mesije, ki bo potomec Davidove hiše in bo odrešil Jude političnega in verskega zatiranja. Evangeljska besedila nakazujejo, da se je Jezus dejansko štel za židovskega Mesijo in da so mnogi Židje v

to verjeli. Deloval je povsem v skladu z židovskim izročilom in v njegovem nauku ni bilo ničesar, kar bi bilo v protislovju z židovsko versko ideologijo tistega časa. Ko pa so Kristusa umorili, je prenehal tudi njegov vpliv med židovskim ljudstvom. Judje so namreč v njegovi smrti videli dokaz za zmoto, dokaz, da Jezus ni bil pravi Mesija. Ko pa je Pavlova razlaga Jezusovega življenja postavila temelj novi veroizpovedi — krščanstvu, so odnosi med Židi in »Jezusovimi privrženci« dobili večjo razsežnost.

Najusodnejše za judaizem je bilo dejstvo, da je v poznejših stoletjih Cerkev obtoževala Žide, da so umorili boga. Štela jih je za prekleto ljudstvo, ki ni hotelo spoznati pravega Mesije. To uradno zadržanje Cerkev do Židov, ki je trajalo več stoletij, je bilo vzrok fizičnega in duševnega trpljenja židovskega ljudstva. Šele v zadnjih letih skuša Cerkev ublažiti svoj oster odnos do Judov in njihove vere.

HJ
(se nadaljuje)

Ob tekmovalnih nastopih bogat spremlni program

BENETKE — Še nekaj dni pa bodo zlati levi poleli v naročje srečnih, lahko pa tudi ne, dobitnikov. Stekajo se festivalski dnevi in filmov konkurenčnega programa je vse manj, medtem ko se vedno bolj križajo projekcije ostalih beneških sekcij. Ko so organizatorji filmskih sporedov Bienala prišli do nepisanega zakona, po katerem so projekcije strogo odmerjene in strogo določene po sekcijah in po časnikarski kategoriji, je praktično nemogoče, da prideš do projekcije filma, ki si ga iz najrazličnejših razlogov zgubil. Prideš celo do absurda, da se moraš zaradi organizacijskih težav, pri katerih nimaš prstov vmes, salomonsko odločiti, da gledaš, oz. da izgubiš ali oni film. Med drugim, čeprav zgleđa, da to ni ne vem kakšna izguba, si novinarji dnevnega tiska ne moremo privoščiti ogleda filmov sekcije »Venezia De Sicas«, ker se dobesedno krijejo s projekcijami filmov konkurenčnega programa. Prav tako, ko bi hoteli dosledno slediti tistemu delu filmskega festivala, ki je ponavadi najbolj šarmanten, to je srečanje z avtorji, bi se morali odreči dnevnemu poročanju. Vseeno nam je uspelo, da smo pred poldnevom poslušali pijane sarnogovore zvezdnika francoskega filma. Gerarda Depardieua, ali pa da smo prav včeraj sledili nerodni hoji lepe Jane Birkin, ki je prišla v Benetke kljub desni nogi v gipsu. Isto tako smo lahko prvič v življenju videli človeka, ki nas je svoj čas razburil s črnbelo umetnino »Burmanske harfe«.

Kljub temu ne ravno enostavnemu življenju in kljub neznojni dolžini letošnjih filmov konkurenčnega programa, ki še bolj komplicirajo vsakodnevne filmske maratone, vztrajamo v prepričanju, da so prav festivali edine priložnosti, da se filmski človek izpopolnjuje in bogati.

Bogatimo se tudi ob filmih, ki se nam zdijo težko prebavljivi, ker si moramo najprej postaviti vprašanje, kako bi reagirali na isti film, če bi ga videli spočiti v

kinodvorani. Kljub vsemu, se nam zdijo nekateri filmi, ki smo jih do danes videli na tem 42. festivalu, nekoliko prešibki, da bi jih uvrstili v konkurenčni program. Ob tem, pa sta bila letošnji teden kritike in sekcija »Venezia specialis« pravo presenečenje. O teh čudovitih filmih, ki smo jih le nekako uspeli videti, bomo poročali naknadno, zaenkrat ostanimo pri kroniki filmov v boju za zlatoga leva.

Včeraj so bili na sporedu trije filmi, in sicer »Tango našega detstva« armenskega režiserja Alberta Mkrtčiana, ki je zastopal Sovjetsko zvezo japonski film »Shokutaku no nai ie« (Prazna miza) Masakija Kobayashija in »Dust« (Prah) belgijske režiserke Marion Hänsel.

Od teh treh filmov so bili vsi zanimivi, čeprav je bilo armensko delo nekoliko šibko. Sam režiser je na srečanju z novinarji skušal obrazložiti, da je osnovna komponenta njegovega filma v južnjaškem temperamentu Armencev, ki jih je kratko malo primerjal s Sicilijanci. In dejansko so vsi njegovi liki ljubosumni tako na fizične osebe — ženo, otroke, življenje bližnjega — kot na »robos«. Kaj ni pravil Pirandello »Roba mia vientene con me«? V Mkrtčianovem filmu je roba star del pohištva, ki ga bo ob koncu filma povozil vlak, s katerim se glavni junak, štiridesetletni debelušast možakar, spravi iz lastne hiše, da se preseli pod novo streho. Zapušča ženo in tri dorasle otroke za novo življenje z bolničarko, ki mu je med vojno rešila življenje. Škoda, da se je režiser poslužil se ene tradicionalne komponente južnih narodov: smeja za vsako ceno. Njegov film, ki naj bi morda bil tragedija nekega razsula družinske enote, postane poceni komika, brez tistega globokega in prefinjenega humora, ki je sestavni del sovjetskega ljudstva.

Razgovor z režiserjem Borom Draškovićem

»Najbolj me stimulirajo težavni posli...«

Na zmenek v hotel Des Bains sem prišla dober četrt ure prej, deloma zato, ker sem slabo preračunala razdaljo med jutranjo kavo in hotelom, deloma ker si nisem bila še na jasnem kako naj sploh začnem z intervjujem. Vprašanja, ki sem si jih pripravila dan prej, so se mi zdela brez veze in mislila sem si, da bom lahko v par minutah še kaj popravila ali dodala. Mislila sem si tudi, da režiserji, kot igralci, radi zamujajo. Kje pa! Boro Drašković, Sarajevčan, letnik 1935, se je pojavil v hali hotela Des Mains točno ob 9. uri, brez zamude, v dokaz tiste profesionalne resnosti, ki karakterizira celotno njegovo delo, od filmskega ustvarjanja mimo pisanja tekstov filmske teoretike, do poučevanja na novosadski univerzi.

O njem vemo, da je doštudiral v Beogradu, kar pomeni, da se v tem izolira od tistega dela jugoslovanskih filmskih ustvarjalcev, ki so študijska leta preživeli v Pragi na FAMU, vemo tudi, da je najprej študiral germanistiko na filozofski fakulteti in da se je nato podal na pouniverzitetni študij na Poljsko in v ZDA. Poznamo ga kot priznane gledališkega režiserja, ki postavlja na jugoslovanske odre Shakespearja, Lonesca in mlajšo domačo avtorsko generacijo. Drašković je tudi avtor številnih televizijskih režij, skratka, pred sabo sem imela pravega, vsestranskega angažiranega kulturnega delavca. Vendar, izmed vsega tega, katero je po njegovem mnenju pravo Draškovićevo delo?

Moje prvo delo je to, da sem režiser in, vse te ostale moje aktivnosti so del te »službe«, t. j. filmske režije, ker delo režiserja mora pač nujno spajati delo literata in poznavalca vseh medijev. Sicer pa jaz trdim, da kjer imam gledalca imamo tudi igralca in kjer je igralec tam je tudi režiser. Režiserji smo torej povsod. Prav zaradi tega, se mi zdi prav, da se režiser bavi z vsemi mediji.

Kako ste pa sploh prišli do filma? Mislim, da sem se nanj navdušil že od mladih nog. Stanovali smo poleg kinematografa in doma smo tudi imeli mali prenosni kinoaparat. Slikali smo na steklo in potem

projecirali te slike. Kot vidite je bil film zame nekaj vsakdanjega in navdušujočega že od samega otroštva. Zdi se mi, kot da sem se od vedno hotel ukvarjati samo s filmom. Zato sem se tudi odločil, da se izšolam na akademiji za filmsko režijo. Po dovršenem študiju pa sem se začel baviti s televizijo, ker se mi je zdela elektronika nekaj novega, kar ni bilo samo stvar tehnike, ampak nekaj v zvezi z novim pojmovanjem estetike. Moja ljubezen do filma se je nekoliko razširila in prešel sem na mali ekran. Nato sem začel delati prav v rodni Bosni. Moj prvi film »Horoskop« je bil narejen za bosansko produkcijo in prav tako tudi moj drugi film »Knock out«. Šele nato sem se definitivno preselil v Beograd, kjer tudi danes stanujem in začel delati tu, ker je po mojem mnenju naravno, da režiser dela tam, kjer živi. Sicer pa nisem nikoli pretrgal vezi s Sarajevom, nasprotno, ravno moj prihodnji trud bo televizijska adaptacija »Travniške kronike« našega Nobelovega nagrajenca Iva Andrića.

Pripravljate se na TV delo po Andriću, kaj pa filmska adaptacija novele Aleksandra Tisme, ki smo jo videli v Benetkah?

Resnici na ljubo, ta novela (po romanu »Nasilje«, ki je moral biti tudi prvoten naslov filma »Življenje je lepo«), je le del celotne konstrukcije filma. Ker ta film govori o nekem ustavljenem vlakcu, ki pa je v resnici parabola potrebe, da se nekatere stvari ustavi, ko občutimo potrebo, da se spremenijo, ali da jih spremenimo. In v tem filmu je zato mnogo stvari, ki sem jih moral, oz. hotel dodati osnovni ideji novele. Tako je na samem začetku filma nekaj prizvokov dokumentarnega filma, ki sem ga posnel pred 10 leti, nato je del filma povzet po novicah, ki jih vsak dan beremo v časopisih, vsebuje pa tudi cel kup elementov, ki sem jih dobil v vsakdanjosti, v literaturi ali v življenju. Iz Tismejeve novele sem praktično ohranil ideje in emocije, ki so ostale nedotaknjene, čeprav sem jih seveda prikrojil mojemu pojmovanju filma.

Torej v resnici se vi niste posluževali novele?

Ne, tega nisem naredil, ker se mi zdi, da uporablja film pač čisto drugačen jezik, in da je zato zelo težko, da literarne elemente prestavimo na platno, ker je najprej važno to, da je film — film; vse zunanje komponente, ki jih pri filmu uporabimo, morajo biti podrejene bistvu filmskega ustvarjanja. Kdaj ste se pa začel ukvarjati s tem filmom?

Ze pred nekaj leti, tudi zato, ker mislim, da so priprave na film zelo važne in tudi ker v glavnem ni tako enostavno priti do filma. Vedno si to delo predstavljam kot prenašanje ladje preko hriba, kot je to naredil Fitzcarraldo. Režiser se mora prebiti skozi džunglo, ki mu onemogoča prosto delo v filmskem svetu. Snenje filma zahteva veliko truda!

Kdaj ste predstavili projekt filma »Življenje je lepo« filmskemu svetu Union filma, ki je potem izbral tudi sistem koprodukcije z Novim Sadom?

Dve leti od tega. Kdaj ste pa začel s snemanjem?

Začeli smo decembra lani in celotno snemanje je trajalo približno 30 dni. Točneje, za beležili smo 32 snemalnih dni.

Kje ste pa snemali?

Kot veste, smo za ambientacijo tega filma rabili železniško progo in krčmo poleg nje. Seveda se je izkazalo precej težavno dobiti železniško progo, ki bi jo lahko po mili volji uporabljali (snemanja so trajala tudi po 20 ur na dan), to pomeni, da smo se morali nujno opredeliti za stransko železniško progo. Poleg te pa je bilo treba najti še krčmo. Pri tem je obstajal tudi problem bolj finančnega kot pa organizacijskega značaja. Ne bi si lahko zlepa privoščili najetja krčme v polnem poslu. Prehodil sem celo Vojvodino, da sem jo staknil in preresetal sem nad 600 kavarn, gostiln in krčm. Dober mesec in pol sem se preživljal po »kafanah«. Bilo je izredno zanimivo potovanje. Spoznal sem toliko življenja, da bi lahko o tem napisal knjigo. In mislim prav, da jo bom.

Nato smo le dobili kavarno, ki je bila stara

preko sto let, a so jo pred 5 ali 6 leti zaprli. Ohranila je vse gradbene karakteristike prave gostilne, istočasno pa je bila prosta. Kot nalašč za to, kar sem rabil.

Ste se pri snemanju filma posluževali tudi posnetkov v studiu?

Sploh nismo snemali v studiju. Vse smo posneli v tem prostoru, v tej gostilni, sicer pa je bilo precej težavno poskusiti ponovno zgraditi v studiju točno ambientacijo gostilne. Filmska kamera se stalno pomika iz notranjosti v zunanost, iz gostilne na železniško progo poleg nje.

Delo v filmu je moralo biti torej precej težavno tudi zaradi stalne prisotnosti vseh igralcev na setu.

Dejansko je bil težek posel, a veste, meni so prav težavna dela vseh. Rad delam z mnogimi igralci, ker ta kolektivna, zbrana energija vseh igralcev zelo močno učinkuje in seveda impresivno deluje. Jasno, da je treba delo na setu premišljeno in spretno organizirati prej... Pred leti sem naredil televizijski film, po Weskerjevi drami, v katerem se je na setu stalno kretalo 20 igralcev, vsi natrpani v eni kuhinji. Tokrat sem jih imel v gostilni 120, od katerih približno polovica profesionalnih — ne izključno filmskih — igralcev in polovica statistov. Kot sem vam že rekel, težki posli so mi všeč.

In mu lahko verjamemo, saj je ves film direktno posnel tonsko (prste je imel pri tem vmes tonski mojster Sinisa Jovanović - Singer). Pomislite, kaj pomeni, ko se v enj veliki sobani premika istočasno 120 ljudi, ki dihaajo in premikajo stole, če že ne počenjajo drugega. »Pravi veter« je rekel Drašković, ko se je spomnil na disciplino, ki je nujno morala vladati na setu. Tudi filmski trak ni med najbolj enostavnimi. Božidar Nikolić je namreč uporabljal AGFA color trag, ki ni med najbolj enostavnimi in svetloba močno vpliva na sinje - zelene nijanse za katere je znan. Težko delo torej, ki se nadaljuje tudi tu v Benetkah, ko se mora soočiti z nevšečnostmi uspeha. Glede na to, da so mu težave všeč, je za Draškovića življenje danes ne le lepo, ampak tudi čudovito.

EVA FORNAZARIĆ

Danes se zaključi kvalifikacijski del italijanskega nogometnega pokala

Triestina igra doma proti Sambenedetteseju

Italijanski nogometni pokal preha-ja na tehtnejšo raven; nocoj je nam-reč na sporedu poslednje kolo kva-lifikacijskega dela, ki bo nemara res dokončno razčistil položaj zlasti kar se tiče splošne taktično - kondi-cijske priprave prvoliigaških moštev.

Večjih presenečenj zaenkrat ne gre pričakovati: vsi prvoliigaši naj bi se uvrstili v sklepni del pokalnega tek-movanja. Častno izjemo predstavlja v tem pogledu moštvo Napolija, ki brez Maradone ni sposobno se uvelja-viti, čeprav v njegovih vrstah nasto-pajo visokodoneča imena z Garelo, Bertoniem ter Bagnijem na čelu.

Sklepno kolo pa ne prizanaša s pravnimi nogometnimi poslasticami: nocojšnji spored obsega kopico nadv-se zanimivih srečanj. Fiorentina, ki si je predčasno zagotovila prestop v drugi del tekmovanja, se bo v dre-višnjem srečanju spoprijela z Ju-ventusom, kateremu zadostuje le točka.

Tretja skupina nudi po predvideva-njih nadvse privlačen dvoboj med brenovljenima moštvoma Sampdorije

ter Atalante. K Interju pa v goste prihaja dokaj zmedeni Avellino. V Ve-roni bo drevi šlo najbrž za pravcati boj na nož, saj si bodisi Verona kot Pisa še nista zanesljivo priborili pre-hoda v naslednji krog pokalnega tek-movanja.

Deželna predstavnika, Triestina in Udinese, se nahajata v nasprotnem položaju: medtem ko je furlanska e-kipa še neporažena in predvaja nad-vse duhovito in prodorno igro, se Trie-stina predčasno poslavlja od tekmo-vanja za italijanski nogometni pokal. V Vidmu bomo lahko prisostvovali atraktivnemu dvoboju, saj bo Udine-se deležen obiska zdesetkanega Mi-lana. Triestina pa bo zgolj za občin-stvo, drevi ob 20.30, odigrala polpri-jateljsko srečanje s Sambenedette-sejem.

DANAŠNJI SPORED: 1. SKUPI-NA: Fiorentina - Juventus; Peru-gia - Palermo; Monza - Casertana. 2. SKUPINA: Napoli - Lecce; Pesca-ra - Vicenza; Padova - Salernitana. 3. SKUPINA: Sampdoria - Atalanta; Lazio - Monopoli; Taranto - Catania.

4. SKUPINA: Inter - Avellino; Bre-scia - Empoli; Ancona - Cesena. 5. SKUPINA: Verona - Pisa; Parma - Cremonese; Bologna - Piacenza. 6. SKUPINA: Udinese - Milan; Caglia

ri - Genoa; Reggiana - Arezzo. 7. SKUPINA: Torino - Como; Triestina - Sambenedettese; Rimini - Varese. 8. SKUPINA: Bari - Roma; Campobas-so - Ascoli; Catanzaro - Messina.

Sloviti brazilski nogometaš Junior je pred tekmo Triestina - Torino na re-penskem nogometnem igrišču razdaljal avtograme našim mladim navijačem

Četrta preizkušnja državnega prvenstva v skirolkah Soliden nastop SK Devin in ŠD Mladina

V nedeljo, 1. t.m., so se rolkarji SK Devin in ŠD Mladina odpravili na četr-to preizkušnjo državnega prvenstva v Gresant Aosta. Tekmovanje je or-ganiziral Pro Loco Gresan in Klub Aosta, proga pa je bila zelo zahtev-na, saj je bila izpeljana popolnoma v rebe.

Udeležilo se ga je 218 rolkarjev iz 27 društev. SK Devin je na društveni lestvici zasedel dobro 12. mesto, SZ Mladina pa je osvojilo 25. mesto. Smučarski klub Devin se je udeležil tekmovanja z 8 rolkarji, Mladina pa z eno rolkarico. V kategoriji ciciban-ov, ki so pretekli 2,5 km, so Devin-čani nastopili s štirimi rolkarji, ki so se vsi dobro odrezali.

Najboljšo uvrstitev je zabeležil Andrej Legiša, ki je osvojil 6. mesto. Takoj za njim pa je 7. dospel Aljoša Gabrovec, 11. Andrej Mervic, 13. pa

Dejan Peric. Pri mlajših začetnikih, ki so pretekli 5 km, je Andrej Anto-nič zasedel dobro 7. mesto. Mitja Pernarčič in Miloš Šušteršič pa sta dospela 13. in 15. pri mladincih (pre-tekli so 10 km) je Elio Iori zasedel 17. mesto. Za ŠD Mladina pa je tek-movala Roberta Sardoč, ki je zasedla dobro 2. mesto. Sardočeva je tekmo-vala v kategoriji mladink in pretekla 5.000 metrov.

LESTVICA

CICIBANI (2,5 km)

1. Cristian Negro (SK Rovere) 10'32"40; 2. Fabio Soresi (Damen Sport Time Milano) 11'00"20; 3. Glau-co Masej (Grup. sportivo L2) 11'25"40; 6. Andrej Legiša (SK Devin) 12'32"80; 7. Aljoša Gabrovec (SK Devin) 12'43"70; 11. Andrej Mervic (SK De-vin) 14'05"80; 13. Dejan Peric (SK Devin) 15'6"30.

MLAJŠI ZAČETNIKI (5 km)

1. Mirco Bertoldo (Sci club Skio) 19'28"90; 2. Franco Podetti (Skiroll Val di Sole) 20'29"20; 3. Stefano Ghi-saffi (Polispor. Monterosa) 20'45"20; 7. Andrej Antonič (SK Devin) 22'41"60; 13. Mitja Pernarčič (SK Devin) 26'23"70; 15. Miloš Šušteršič (SK De-vin) 33'29"60.

MLADINKE (5 km)

1. Lucia Zanella (SK Skio) 24'24"00; 2. Roberta Sardoč (SZ Mladina) 25'02"40; 3. Roberta Gasparini (SZ Pettinelli) 26'11"00.

MLADINCI (10 km)

1. Franco Zortea (Gruppo sportivo forestale) 37'33"00; 2. Dino Marsutti (Gruppo sportivo forestale) 39'27"00; 3. Franco Laurent (Polisportiva Mon-terosa) 39'52"10; 17. Elio Iori (SK Devin) 59'20"20. (Iori Elio)

Poleti je športno udejstvovanje zelo pestro Nogomet v Beneški Sloveniji

V tem poletnem času je bilo v Na-diških dolinah na nogometnem pod-ročju vse živo. Beneške rekreacijske ekipe so namreč nastopale na raz-nih medvaških tekmovanjih, za ka-tera je vladalo precejšnje zanimanje med ljubitelji nogometa. Med pogla-vitnimi turnirji sodi prvi turnir v malem nogometu »Grmek«, katerega je organiziralo tamkajšnje športno društvo. Turnir se je odvijal na igri-šču v Ljesah, nastopalo pa je vsega skupaj šestnajst moštev iz vseh ob-čin Nediških dolin, pa še nekatere iz videmskega in čedadškega področja. Na tem tekmovanju je prvo mesto o-svojila ekipa Quattro T iz Pasian di Prato. Dobro so se odrezale tudi eki-pe iz Benečije, katere so sestavljali v glavnem igralci treh beneških moštev, ki nastopajo v treh amaterskih ligah.

Ta nogometna manifestacija je že-la nadvse dober uspeh, saj se je vsak večer ob robu igrišča v Ljesah zbra-lo rekordno število ljudi. Organizator-ji že programirajo, da bo postal ta turnir tradicionalen, obenem pa da se bo udeležba ekip razširila tudi na druga področja v naši deželi in pre-ko meje.

Na Livku, na območju Matajurja, pa je bil turnir v malem nogometu »Livek 85«, na katerem je sodelovalo 5 beneških ekip ter vrsta drugih s Tolminskega, Kobariškega in iz No-ve Gorice. Letos je prvo mesto pripadlo beneški ekipi Trčmuna 1, ki je v finalni tekmi po enajstmetrovkah premagala ekipo Inter Club iz Če-dada. Po regularnem času je bil izid 3:3. Tudi ostale beneške ekipe so na tem tekmovanju žele dobre uspe-he, kar potrjuje, da so se vse dobro pripravile.

obvestila

FC PRIMORJE
vabi vse mladince, ki bi se radi uk-varjali z nogometom, da pristopijo k društvu. Za prvenstvo cicibanov pride-jo v poštev rojeni do 1. 7. 1975, začeti-nikov od 1. 7. 1973 do 30. 6. 1975, naj-mlajših od 1. 7. 1971 do 30. 6. 1973. Vsak torek, sredo in četrtek od 17. do 19. ure na igrišču na Proseku.

DRUŠTVO SLOVENSkih LOVCEV
F-JK »DOBERDOB«
prireja v nedeljo, 8. septembra, ob 9. uri, v okviru lovskega praznika v Zgo-niku, BALINARSKI TURNIR.

ŠD BREG
vabi vse mladince, ki bi se radi uk-varjali z nogometom, da pristopijo k društvu. Za prvenstvo cicibanov pride-jo v poštev rojeni do 1. 7. 1975, začeti-nikov od 1. 7. 1973 do 30. 6. 1975, naj-mlajših od 1. 7. 1971 do 30. 6. 1973 in na-raščajnikov od 1. 7. 1969 do 30. 6. 1971. Informacije po telefonu št. 281-069 vsak torek, sredo in četrtek od 18. do 20. ure.

ŠZ SLOGA - PLANINSKI ODESK
vabi športna in kulturna društva na 5. tradicionalni spominski pohod »Ba-zoviški junaki 85«, ki bo v nedeljo, 8. septembra, v Bazoviči. Vpisovanje do 10.45 na vrtu Bazoviške zadruge, odhod ob 11. uri.

Pogovor z lokostrelko, ki je že dosegla uspehe v državnem merilu

Vesna Lutman: »Lokostrelstvo ni le konjiček!«

Lokostrelstvo spada med manj mno-žične športe, ker pa nima Italija na mednarodnem nivoju nobenih vidnej-ših uspehov, je širši publikj lokostrel-

stvo skoraj neznano. V okviru društva Naš prapor deluje tudi lokostralstki odesk, katerega tekmovalci so v zad-njih časih zabeležili že nekaj dobrih

rezultatov.

13-letna Vesna Lutman iz Štandreža nedvomno spada med zastavonoše te-ga društva, tako po časovnem šport-nem stažu v društvu, kot po športnih uspehih. Obiskalj smo jo na njenem domu in se pogovorili o njenem šport-nem udejstvovanju.

»Mogoče je vprašanje res nekoliko stereotipno, vendar nas kljub vsemu zanima, kako si prišla do izbire tega športa, saj ni lokostrelstvo pri nas dalj časa razširjeno in končno je loko-strelstvo tako imenovan moški šport?«

»Začela sem pravzaprav čisto slu-čajno. Prof. Aldo Rupel je organizi-ral pri naš taborniški družini obisk lokostrelskih vaditeljev iz matične do-movine. Udeležila sem se tega sreča-nja, čeprav moram priznati, da sem bila do tega precej skeptična, saj ve-ste, enačaj ženska-lokostrelstvo je še precej nenavaden. Navdušila sem se za ta šport in pričela z rednim treniranjem, najprej v okviru naše ta-borniške družine v Štandrežu nato pa še pri lokostrelskem odseku športnega

društva Naš prapor iz Pevme, Oslav-ja in Štavnra.«

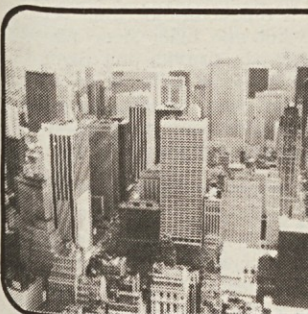
»Kateri so tvoji največji športni u-spehi?«

»Nedvomno sem se najbolje odreza-la in s tem presenetila najprej samo sebe v finalu mladinskih iger v Rimu, kjer sem v svoji kategoriji na razdali 20 metrov zmagala.

»Ali je za lokostrelstvo potrebno ve-liko treninga?«

»Pravzaprav je od treninga in nor-malno od fizičnih predispozicij odvi-sen uspeh. Moj trener je Beno Vižin-tin z Oslavja, kj je sicer še mlad, vendar ima za seboj veliko delovnih izkušenj. Težave pa imamo predvsem s strukturami, saj nimamo nobenega primernege prostora, kjer bi lahko trenirali tudi pozimi.

Treniram v povprečju trikrat teden-sko, poleg fizične plati pa vadam predvsem koncentracijo, ki jo dosežem le po letih požrtvovalnega in rednega treninga. Kot vidite lokostrelstvo sploh ni le konjiček, ampak šport, ki zah-teva celega človeka.«

**NEW YORK
NEW YORK
NEW YORK**

Branko Lakovič 26.

»Mi le branimo svet pred komunizmom.«
»Sovjeti pa pred kapitalizmom,« sem odvrnil.
»Kaj pa imajo Rusi, česar mi nimamo?«
»Na primer to, da se opolnoči mirno sprehajaš po ulicah ali se voziš z metrojem, kar je v NY sko-raj nemogoče.«
»To se pravi, da bi med obema državama izbral Rusijo?«
»Ne! V SZ mi več stvari ni ugajalo. Skoraj ne-verjetno in nesramno se mi zdi, da narod, ki je iz-gubil več milijonov ljudi v drugi svetovni vojni, ki je dal svoj prispevek za osvoboditev sveta, ki se je

Šele ko si z doma dlje časa, se zavedaš, kako ti primanjkuje Primorski dnevnik

z ogromnimi žrtvami iz ruševin povzpel do velesile, ta narod ne more niti v svoje hotele, ne more v tu-jino. Ta država, ki je s svojimi partizani rušila Hitler-jevo armado, se sedaj bori proti partizanom v Afga-nistanu.«

Sogovorniki so običajno, kar čudno gledali. Ver-jetno mi sploh niso verjeli. Jaz pa sem nadaljeval: »New York je največje in najzanimivejše mesto na svetu, toda le za turista. V njem pa ne bi hotel nikoli živeti. Raje imam svojo vasico, kjer ni niti enega nebotičnika, vsako jutro pa lahko malo pokramljam z ljudmi in z njimi tudi spijem kavico in zato med New Yorkom in Moskvo izberem kar vasico, za katero niste in ne boste nikoli slišali — Opčine.«

Sledil je nenavadno zbeگان pogled in verjetno tu-di tiha presoja: »Saj ta človek ni normalen!«

Ko sem gledal njihove, večkrat tudi ironične po-glede, se je v meni tudi porajalo vprašanje: »Kdo sem pa jaz, da lahko dajem oceno o obeh velesilah. ZDA in SZ so vodilne, New York pa trenutno najpomembnejše mesto na svetu.«

Vsak človek pa si na obisku po svetu ustvari svoj vtis. Moj pa je ta, da je Amerika pri nas.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 35.000 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poslani tekoči račun za Italijo
Založništvo tržnega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - zira račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir 1 st. viš 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih povšek 20% IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah: SPI

primorski dnevnik

4. septembra 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tix 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stretto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Energija iz slame

KOEBENHAVN — Danska je odkrila revolucionarni energetski vir, ki bo zmanjšal količino kislega dežja, zboljšal plačilno bilanco in povečal varnost na cestah. Gre za slamo, ki jo evropski kmetje sežigajo na poljih (in povzročajo prometne nesreče), danski kmetje pa uporabljajo za gretje sanitarne vode in ogrevanje stanovanj. Leta 1980 so s slamo kurili enajst toplarn, ki so dobavljale toplo vodo 8.000 družinam, sedaj pa ima vlada v načrtu izgradnjo 11.000 takšnih objektov. V prejšnjih časih so po Evropi zelo kurili s slamo. K njej se spet (poskusno) zatekajo na Danskem, odkar so po 1973. letu poskočile cene nafte.

EGS je prvi projekt takšne toplotne leta 1980 financirala v Fumenu. Izkazalo se je, da se slama pri individualnih toplarnah ne izplača. Prav tako negospodarno je bilo drobljenje velikih slamatih bal za večje toplotne. Rezanje je bilo preveč drago, prihajalo pa je tudi do vžigov. Ob tem so (pri zdrobljenji slami) nastajale previsoke temperature, ki so stopile kremenjak v slami, da se je sesedal na dnu peči. Ker je postal trd kot beton, so ga morali odstranjevati vsaka dva dneva.

Ce pa slamo sesekljajo na večje kose in jih vpihajo v peč, prihaja do idealne temperature 600-800 stopinj.

Gretje s slamo je od 10 do 25 odstotkov cenejše kot z nafto in predstavlja ta alternativni vir pravo odrešitev za državo. Premog je sicer ugodnejši kot nafta, vendar ga morajo prav tako uvažati. S slamo bodo na Danskem »pokrili« 14 odstotkov energetskih potreb po ogrevanju. Če jo bodo uporabljali pomešano s premogom, bodo z njo kurili električne centrale. Tako bodo zmanjšali količino žvepla v zraku, ki ga slama nima, s tem pa bodo odpravili kisli dež. Po vsem tem danska vlada upravičeno vzporeja slamo s plinom iz Severnega morja.

Kako pomiriti Srednjo Ameriko? Kava in politika

BOGOTA — Rezultat pogajanj za pomiritev v Srednji Ameriki, ki se z veliko težavo odvijajo pod okriljem skupine Contadora, naj bi bil v dobesedni meri odvisen od bližnjega londonskega sestanka med predstavniki držav podpisnic mednarodnega sporazuma o trgovanju s kavo iz leta 1962. Tako zatrjujejo nekateri diplomatski krogi v glavnem mestu Kolumbije.

Peterica srednjeameriških držav, pravijo, je pri nabiranju tujih valut, predvsem seveda dolarjev, odvisna pretežno od izvoza lastnega kavnega pridelka; toda cene kave na mednarodnih borzah so v poslednjih mesecih padle. Medtem ko je zdaj treba za uvoz kmetijske mehanizacije iz industrializiranih držav odšteti štirikrat več, ker so se ustrezne cene štirikrat povišale, pripominjajo diplomatski krogi, je kava v realnem pogledu ohranila vrednost iz šestdesetih let; to se pravi, da je sedaj za isto količino uvoženih strojev potrebno izvoziti štirikrat več kave.

Določeni krogi ob tem opozarjajo, da odgovornosti za neugodne razmere na svetovnem tržišču s kavo ne gre pripisovati samo zahodnim industrializiranim državam, ampak tudi vzhodnoevropskim. V trgovskih odnosih z državami, ki niso članice ICO (International Coffee Organisation), je treba uveljaviti strožja vedenjska načela, je npr. rekel kolumbijski predsednik Belisario Betancur in pomenljivo pripomnil: »Od Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih držav je treba prej ali slej doseči, da pristopijo k mednarodnemu sporazumu o kavi.« In še: »Če je absurdno, da latinskoameriške države izvažajo svoj kapital v države z največjim blagostanjem, je potem ravno tako absurd, da srednjeameriške države z izvozom kave po nižjih cenah podpirajo socialistične nabavitelje.«

V isti sapi je Betancur seveda ostro kritiziral ZDA in zahodno Evropo, ker z izvajanjem protekcionizma povzročajo Srednji Ameriki hudo gospodarsko in finančno škodo. To velja tudi za meso in sladkor: zaradi samoomejitve uvoza latinskoameriškega mesa in sladkorja sta Amerika in Evropa oškodovani prizadete države za nad 8 milijard dolarjev letno.

V okviru prizadevanj za vnovični zagon izvoza so zdaj v teku med srednjeameriški državami pogajanja o finančni poživitvi Srednjeameriške banke za gospodarsko integracijo, in to ob zaželeni zaslonbi EGS, ZDA in Japonske. Ta banka je financirala že številne javne pobude, zato Betancur in njegovi kolegi upajo, da bodo zunanji ministri Evropske gospodarske skupnosti na prihodnjem zasedanju v Luksemburgu potrdili načrt o sodelovanju s Srednjo Ameriko, za kar so se svoj čas obvezali. (dg)

Pocestni slikarji

RIM — Pocestni slikarji, ki jim v Italiji pravijo »madonnari« (naziv izvira iz njihovega nagnjenja k slikanju Madonne) so na Trgu Venezia v Rimu izbrali nov motiv: Michelangelovo »Stvarjenje sveta«.

Miguel De Cerrantes

16.

DON KIHOT

Kakšna je usoda Palestinev?

Narod pod šotori

Izraelske oblasti so z zasedenega ozemlja spet izgnale nekaj Palestinev

KAIRO — Izraelske oblasti so prejšnji teden z zahodne obale Jordana izgnale štiri Palestine. Obtožile so jih, da so »simpatizerji palestinske osvobodilne organizacije PLO«; eden izmed njih je Halil Abu Ziad, znani borec za palestinske pravice.

Vedno več je novic o izganjanju Palestinev iz njihovih bivališč na zasedenih ozemljih ob zapadni obali Jordana ali v Gazi. Nikakega dvoma ne more biti, da gre za premošljeno politiko Tel Aviva, kako bi Židom zagotovil čimveč novega prostora. Po datek, da od 4,5 milijona Palestinev danes živi na ozemlju Palestine samo en milijon, najbolje dokazuje, kakšna je izraelska politika na okupiranem območju.

V arabskem svetu se pogostoma sprašujejo, kakšna je bodočnost palestinskega naroda. Vprašanje ni vrženo tjavendan, čeprav nikoli nanj niso znali dati odgovora, pa tudi danes ni takšnega, ki bi v celoti zajel vso zapleteno problematiko nekega naroda, ki pretežno živi v pregnanstvu in ki ima pravico do svoje domovine. Toda kje naj bo ta njegova domovina in za kakšno ceno jo je mogoče ustanoviti? Vse dosedanje dogajanje Palestinecem ni naklonjeno. Z njimi se dogaja tako, kot da bi se usoda zarotila proti njim. Morda pa so si del nesreče nakopali na glavo samj z geslom o uničenju Izraela.

Morda najbolj popoln odgovor na zgoraj zastavljeno vprašanje je pred nekaj dnevi našel Basam Šaka. Leta 1976 je Šaka postal župan mesta Nablusa, leta 1982 pa so ga izraelske oblasti, skupno z devetimi drugimi palestinskimi župani, enostavno zamenjale. Toda njegovega preganjanja s tem še ni bilo konca: »neznani teroristi« so zaminirali njegov avtomobil, v atentatu pa je izgubil obe nogi. »Kaj hočemo Palestinci, se sprašuje

Šaka in takole odgovarja: Svoj potni list, svojo zastavo in kos zemlje naših očetov in dedov. Ali je morda to preveč?»

Če ta odgovor zelo poenostavimo, lahko rečemo, da zares ni pretiran. Toda pri sedanjih razvrstitvi sil na Bližnjem vzhodu in v sedanjih političnih odnosih je v tem trenutku tudi to praktično nemogoče uresničiti. Če je ta analiza točna, potem, žal, ni mogoče pričakovati drugega, kot da se bo za Palestine nadaljevalo življenje v izgnanstvu, da bodo še vedno »narod pod šotori«.

Kot je znano v Izraelu ne živijo vsi Židje. Za razliko od Palestinev imajo svojo državo. Palestinci pa nimajo niti svoje države in so povrku še razseljeni po vsem svetu. Kako ravnajo z njimi, je odvisno od primera do primera.

Na zasedenih področjih, torej v Gazi in na zahodni strani Jordana, izraelske oblasti Palestine obravnavajo kot »začasno naseljenek«. O tem, kakšnemu nasilju so izpostavljeni na ozemlju, ki ga je zasedel Izrael, ve ves svet.

Nekaj več kot milijon Palestinev živi v Jordaniji. Od tega števila jih je kakšnih 300.000, ki imajo jordanski potni list in praktično enake pravice kot Jordanci; vsi pa živijo v begunskih taboriščih.

V Siriji živi okoli 240.000 Palestinev, največ v predmestju Damaska. Svojčas je bilo to begunsko taborišče, kasneje pa se je združilo z mestom. Palestinci v Siriji nimajo potnega lista, ampak listino agencije OZN za begunce. Prepovedujejo jim, da bi imeli več kot eno hišo, sicer pa uživajo skoraj iste pravice kot Sirci.

Najtežje živijo v Libanonu; v tej državi jih je okoli 300.000, vsi pa živijo v taboriščih. Njih neprestano napadajo Izraelci, kristjani in šiiti.

Zaradi slabo vodenih pogajanj bodo ugrabljenec odrezali uho

CAGLIARI — »Zaradi vaših napak bom ob uho ali en prst. Toda to je šele začetek.« Tako je zapisal ugrabljeni podjetnik 67-letni Luigi Devoto svojem, da bi jih opozoril, naj vendar ne počenjajo v pogajanjih z ugrablitelji več tistih napak, ki so jih počeli doslej. V svojem pismu, ki ga je včeraj objavil list Nuova Sardegna iz Nuora, Devoto na dveh na roko napisanih straneh kritizira obnašanje svojcev in dodaja, da morajo dogovorjeno vsoto, na katero je tudi on, ugrabljenec, pristal, takoj plačati in ne na obroke. Devoto nadalje piše, da njegovi ugrablitelji niso pripravljeni več izgubljati časa z navezovanjem stikov z odposlanci.

Potem ko je Devoto, ki so ga ugrabili 18. maja, povedal, da so ga njegovi ječarji pripravili pohabiti, obžaluje, da se mu je pripetila takšna nesreča, o kateri pravi, da bi se lahko pripetila komurkoli.